

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
71
5 B
57

EMBLEMATA,

CVM ALIQVOT NVMMIS ANTIQVI OPERIS, IOANNIS SAMBVCI TIRNAVIENSIS PANNONII.

ANTVERPIAE,
EX OFFICINA CHRISTOPHORI PLANTINI.
M. D. LXIV.
CVM PRIVILEGIO.

PRIVILEGII TENOR.

REGIS priuilegio cautum eſt, ne quis citra voluntatem Chriſtophori Plantini imprimat, aut alicubi impreſſos importet, venales'ue habeat libros, quorum titulus eſt:

Emblemata, cum aliquot nummis antiqui operis, Ioan. Sambuci Tirnauienſis Pannonij.

Ars poëtica Horatij, & in eam paraphraſis, & Commentariolum Ioannis Sambuci Tirnauienſis Pannonij:

Tomus primus Commentariorum in Claudij Galeni opera, medicorũ principis, complectens interpretationem Artis Medicæ, & librorum ſex De locis affectis:

à die impreſſionis abſolutæ intra ſexennium. Qui ſecus faxit, tum confiſcationis librorum ipſorum, tum verò quinquaginta florenorum pœna, fiſco Regio exſoluenda, multabitur: vt latiùs in Regio diplomate expreſſum eſt. Dato Bruxellæ V. Calend. Februarij. Anno M. D. LXIII. Signato

Fabri.

VÒD EMBLEMATVM, quæ ferè κατὰ πάρεργον operibus, pro materiæ lociq́ue ratione, ornamenti atque varietatis cauſſa inſeruntur, genera ſint tria, notum eſt. Quorum exemplo quæ præſertim ad morum doctrinam pertinent, figuris quibuſdam, poëtarum vt modo delectent, magiſque accendant, obduci vera, inuoluiq́ue ſolent, vt ὡς ἐν τύπῳ notæ, ac ſigna ὁρισικὰ ſint, καὶ κατανοητικά. Nam τὸ ἐμβάλλεσθαι iniicere, ac proponere aliquid obſcurius, quod explicationem, atque cogitationem requirat, etiam Græcis ſignificat, ſed ſine dubitatione, aut interrogatione meliùs fiunt, ac problematis obſcuriora, & dilemmatis, ænigmatis apertiora videntur.

SYMBOLA autem ſeu παράσημα, ipſæ rerum picturæ, ac imagines dici, quaſi teſſeræ, veriùs poſſunt: cognata hæc tamen, & vix, vt εἰκὼν, καὶ μεταφορά, diſſident. Ac etſi hæc vt problemata vniuerſa conſtitui poſſunt: trium tamen præcipuè ſunt generum, quomodò & ipſorum expoſitio, & intelligentia. Nam & de moribus, & natura, & hiſtorica, fabuloſaque, διὰ χαρακτηρισμῶν, καὶ συνθημάτων commodè finguntur: ſed imprimis vitam,

vt historiæ, volo erudiant, vt quemadmodum illæ sunt Philosophia εἰδωλοποιός, ita hæc in oculos notis quibusdam incurrant, animumque auditoris agunto, quod non secus, quàm Poësis τὸ σύνολον τὰ λήμματα μίμησις ἐστί. Itaque tecta, arguta, iucunda, & variè significantia sint, mutuoque illa tria genera vim, figurasque impertiantur. Ipsa rerum simulachra si vulgaria sunt, abditum innuant sensum, obscuriora, non tamen κακόζηλα, aut κακόπλαστα, aut ἀπίθανα (cuiusmodi vel in Virgilio & Homero diligentia conquiras, & Aristophane, qui nubes inducit loquentes) doceant apertius, dum analoga sint. Interpretatio verò, vt fabularum, triplex adhiberi potest, eædem quippe sedes, atque loci vtriusque sunt. Siquidem & μυθικῶς, & ῥητορικῶς, & φυσιολογικῶς, quò & ἀλληγορήματα pertinent, expositionem admittunt: etsi non omnia tam latè pateant, quoque sunt angustiora, hoc magis delectant, iudicioque & sapientia nituntur, vt epitheses poëtarum propriæ, & aptæ, velut σφραγῖδες, & συγκαλύμματα, vt Phalereus appellat.

NON satis ergo vident, quid Emblema sit, qui quasuis sententias, historias, fabulas vulgò tritas, vmbris figurarum, res eodem exprimentibus modo, aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum, Emblema existimant,

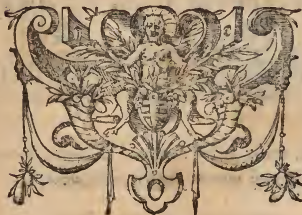
ſtimant. Quis enim hoc pacto non poëtarum γνώμας, fabulas, exempla hiſtoriarum omnia, prouerbia, apophthegmata non ſuffigurarit? Vt ſi ſemiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias, muſcam contra elephantem pro temeritate, laterem lotum, pro inani labore, Curtij votum, Horatij factum pro fortitudine, & quæ huius generis de Valerio, & aliis circunferuntur, adducam, niſi aliquo adiuncto diſſimulentur, & ἐιρωνικὰ ſint, quis miretur, aut laudem tribuat? Quare ſelecta, & ὀγκώδη erunt, nec minus, quàm cæcæ, & ſingulares Ægyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerceant: ſed nec multitudine figurarum, pictoriſque magis artificio, quàm poteſtate has res metimur. Quamobrem in omnibus ſit aliquantum verſatus, qui aptè παραδοξότερα comminiſci velit, atque in rerum natura quorumuis formam, cauſſas, proprietates, ac ipſam denique ἐιδωλοποιητικὴν teneat, ſi legi, atque poſteritatem conſequi iuſtam ſtudet, neceſſe eſt: nec ſit ſtomachus, qui non quiddam, quod ſapiat, inueniat.

Cæterùm quid hoc in genere argumenti adhuc quidam præſtiterint, non meum eſt pronunciare, nec parum præſtiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos ſua cudant, coquant, denique

extrudant : nec diligentiam vitupero, πόνου γὰρ χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ, ac ſcio Platonem octuageſimo ætatis anno ſuos dialogos non depoſuiſſe : ſed iſta dico, vt τούτων ἡμετέρων ὠκυτόκων dies ferè totidem cum illorum annis conferam, meiſque incultis, & ineptis veniam impetrem benignam. Agnoſco enim quædam eſſe vulgaria, ſed aliter tamen expoſita, nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore inſignia, & luce, memoriaque digna, ſi amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur priùs quid alij de hoc meo ſubito conſilio, præproperoque fœtu ſentiant : quòd ſi mihi bilem mouerint, vel animum his collaudatis addiderint, meliora his, & grauiora quæ in manibus habeo, abſoluam. Conſtitui enim, quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt ὑποτετυπωμένα, multa Athenæi, plura Philoſtrati, & Pauſaniæ, vnà cum poſticis vetuſtorũ nummorum partibus, lapillis variè inſignibus, interpretatione non ingrata, cum bonis, & harum rerũ ſtudioſis breui communicare. Intereà hæc lector fidei, pignoriſque nomine habeto, ac vt citiùs reliqua prodeant, cum venia laudato. Quòd verò aliqua clariſſimorum virorum nomina addiderim, non ambitioſè factum putes : nec enim hos noui ſolùm, qui omnem adhuc ætatem apud exteros traduxi : ſed vt pro meritis,

memo-

memoriaque, & opinione de me publicè, ſcriptisque eorum teſtata, gratiam hac ſaltem occaſione aliquam haberem, id verò ſpectaui, ac deinceps epiſtolis varijs, mutuisque & in obſeruationibus meis, vel erga mortuos quàm plurimos σὺν θεῷ cumulatiùs idem præſtabo. Vale, Gandaui Kalen. Ianuarijs, anno ſalutis omnium M. D. LXIV.

Os, oculos pictor Sambuci reddidit, aptum
Ingenij munus fingere solus amat.

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, GERMANIæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæque Regi optimo, Archiduci Austriæ, Duci Burgundiæ, Comiti Tyrolis, &c. Domino suo clementissimo.

QVIS tibi tam iuueni diuinos fundit honores,
Ausisque immensis compleuit pectora, Regum
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus ista
Munera, qui cælum, ac terras Deus ordine torquet.
Nam volucris latè totum fama intulit Orbem,
Te triplici insignem diademate, dotibus auctum.

Te ſibi Roma parens legum, imperijque Latini
Conſcia nunc Dominum legit, nomenque decusque
Addidit Auguſti, & titulos, renouatque triumphos,
Cæſareas laudes cumulat præſaga futuri.
Te quoque Pannoniæ fines tot cladibus vſque
Afflictæ, Regem poſcunt, donant'ue corona:
Vt Gethicis tandem releuetur cædibus, atque
Nutu reſpirare tuo queat, hoſtibus obſit,
Quæ toties luxit crudeli funere, paßim
Tot riuis auxit longinquum ſanguinis Iſtrum.
Cincta iugis Regem arboreis quoque Boëmia dudum
Obtinet, in decus, ac vires reditura priores.
Hæc pariter pro te certant, tua iura verentur
Regna, ducem in caſus ſperant tot fortibus omnes
Viribus intrepidè ruiturum, priſtina cunctis
Vt reuoces populis ſubitò decora, aurea ſecla:
Sub te vt pax coëat terrarum, iudice ſolo, &
Vindice te vigeant, totus lætetur & Orbis.
Tu regere imperium pote ſis, diſcordia ceſſet
Relligionis amore tui: te autore ſecundùm
Quiſque Deum numen veneretur, adoret idemque:
Hæc optant ſani, prædicit conſcia fati
Turba, ſimul gaudet fama immortaliter auctum:
Indole iam prima docuit moderamen Iberi,
Et necis auerſæ exemplum venaticus error
Quam capiti ſacro intentabat, quid valiturum
Ingenium, ac vires eſſent: fore te caput Orbis,
Delicias hominum, quem cuncti ſemper amarent,
Et puro canerent certatim pectore vates.
Ergo Deus ſummo tibi munere donat Olympo,

Ille regit, fouet, imperioque ornauit amœno.
Nam Iouis est ales triplex diadema ministrans,
Quæ inter præcipuū est Romanum, quod Dea vestit
Custos, nam Lupa nutriuit miserata gemellos
Vberibus fratres, & Romæ præbuit orsus.
Hæc oleæ ramum dextra, pacemque reuinctam
Desert, ac vigili cura iubet omnia serues.
Sunt fluuij Hungariæ septem tua sceptra verentes,
Qui sibi prouideas orant, cursuque perenni
Ritè monent curarum molem incumbere Regis
Nunc humeris, te sollicitum debere caducis
Partibus obiicere ex animo, saluamque tueri.
Hæc vult, ac petit arma gerens, nec læta puella.
Parte alia est domitrix Virtus, leo duxque ferarum
Candidus, hunc Boëmi submittunt, Maxmiliane,
Imperio, sortem ingeminant, dominumque salutant.
Sed breuibus repetam spes quæ patriā tenet ægram.
Deposita ac toties miserè concussa resurget
Pannonia, exitiique modum te Rege futurum
Sperat, constitues Bizantij firma trophæa.
Desinet impietas, te Cæsare purus iniquè
Posthabitusque Deûm cultus, probitasque redibit.
Diffugient nimbi, sublatis nubibus aër
In medio cunctis splendescet, te feret vnum
In terris Regem populus, compage soluta
Corporis, ad Superûm sedes, stellasque reuises,
Ornabisque aliquod sidus, propriumque dicabis.
Iam tu magnorum decus, & Rex maxime Regum,
Paucula quæ mitto placida simul accipe fronte,
Quoque fauore soles minimum cumulato clientem

Sambu-

Sambucum: meritò tanti qui incensus amore
Principis, hæc offert domino non digna potenti.
Sed mitem noui, facilem expertusque subinde,
Oro, clementi aspicias munuscula vultu,
Quæ lusi nuper, postponens seria nugis:
Gandaui in clara generosis ciuibus vrbe,
Hospitio celebri, secessu & semper amico.
Suscipe dum maiora paro, tua facta tubaque,
Et pleno memorem virtutes gutture summas.
Vndique nam curo, laudi quod seruiat olim.
Non vllis ego, quod possum, nec sumptibus, Heros,
Nec grauibus parco, nec cedo laboribus, vsquam
Aut terra, aut pelago mihi bibliotheca paratur;
Dum exigua, & veteres nummos, & marmora cogo,
Vt valeam ingenti prodesse clientulus, atque
Illustrem patriæ res gestas, commemor æui.
Quidquid erit studium quod colligit, optime Princeps,
Subiiciam rediens ego tantæ numinis auræ.
Quæ, precor, aspiret cœptis, & littore sistat.
Viue, Vale, Hesperij, Eoi & mirentur, amentque.

T. M. Clientulus minimus
Sambucus.

Memor

Memor vtriusque fortunæ.

QVEIS *peperit dignas olim victoria laudes,*
Solenni pompa hos excipiebat amor.
Roma suos voluit capitolia celsa subire,
Atque triumphantes concelebrare Duces.
Currus at appensam nolam tulit, atque flagellum,
Possit hic aduersæ sortis vt esse memor.
Bulla etiam collo βουλῆς, rerumque salubre,
Quæque cauere decet, symbolon vtile erat.
Tres quoque Alexander nolas, sæuumque Leonem
Gestabat, ne esset strenuus absque metu.
Quàm facilè in luctus mutat fortuna triumphos,
Et victor serui conditione venit?
Fortunæ esto memor semper fortuna in vtraque,
Non facilè est æqua commoda mente pati.

Conſcientia integra, laurus.

P R O N A *virens cælum ſpecto, nec fulmina terrent,*
Ob ſcelus excelſa quæ iacit arce pater.
Quin etiam foliis crepito, Daphnemq́ue peruſta
Nomino, quam domini ſollicitauit amor.
Conſcia ſic munit virtus, & labe remota
Conditio Superis grata, virensq́ue diu eſt.
Haud voces hominum metuit, non ignea tela,
Qui niueo mentem cinxit amore ſuam:
Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
Triſti; & inſonti non adeunda domus.
Candidus hoc etiam ſenio confectus inerti
Nos monet, vt preſſo gutture cantat olor.

Purus

Purus congreditur sociæ, mox perluit vnda,
Et cano mores ritè colore refert.
Pœnitet illicitæ quem vitæ, & conscius error
Non premit, æternis concinit ille modis.

Vera

Vera amicitia.

ET cælo & terra manibus cor vtrinque tenetur,
Externa nunquam quæ dirimuntur ope.
Est in amicitia suauis concordia rerum:
Nec potis est fictos, aut violenta pati.
Nam virtute coit, simulat nec enormia lucra,
Hæc vbi deficiunt, debita nulla fides.
Nullus amor durat, nulli comitantur honores,
Et quamuis caussæ dissoluëre leues.
Sed nec in humanis consensus firmat amicos,
Sint opus æterna relligione pares.
Quis sua committat Thurcis, quo fœdere tutus,
Qui diuersa colit Numina, fingit idem?

Quæ

Quæ prosunt non temeranda.

V TILE *quod vitæ est semper honores,*
Et meritas laudes ritè meretur.
Nec leuiter cuiuis proiiciendum.
Quæ sacra sunt porcis non ea curæ.
Nec precium norunt quid valituræ
Sunt segetes, tantùm bestiæ opimam
Saginam cumulant, ventris onusque.
Ergo sues rectè sacrificabat
Frugiferæ quondam grata vetustas,
Semper & à bobus continuit se
Agricolis, quorum maximus vsus.

Nil omni parte securum.

Aligeros Ibis colubros auertit ab oris,
Tetrior ex ouo sed basiliscus adest.
Hanc adeò Aegyptus coluit, sibi præsidiumque
Delegit contra lethifera Aethyopum.
Nil est perpetuum, nil omni parte beatum:
Et venit vtilitas concomitata malo.
Si prohibet longè quæ tristia fata minantur,
Adijcit è proprio non leuiora sinu.
Vera salus cælo: hîc nullius & integer vsus.
Istic non cessat ver, viget omne decus.

In copia minor error.

CALLIDA *verrit humum longa vulpecula cauda;*
Irrisit nimium simia ἄπυρος onus.
Subiicit at vulpes prolixè turpia malle
Abdere, quàm nudas semper habere nates.
Caussa fuit melior vulpis: superesse quod ornat,
Et prodest, satius quàm caruisse nimis.
Prodigus in vitio minùs est, quàm prorsus auarus,
Virtutis potiùs congruit ille modo.

Malum interdum simili arcendum.

QVÆ mutatio, quæ vicißitudo
Rerum & mixtio? frigus en calorem
Gignit, humidaq́ue igne ſicciora
Nobis è pelago feruntur. ingens
Amorum Dea Cypris extitiſſe
Vndis dicitur, hæc Iouem, poloq́ue
Quotquot numina, vertit in furores:.
Gnati tot properis, focoq́ue
Accenſis leuiter ſuis ſagittis.
Num tale Affrica prodidiſſe monſtrum
Quiuit? ſi ſoboles poteſt aquarum

Tantùm

Tantùm, quid facient foci perennes?
Quænam frigora ſopient peruſtum
Cor, & membra liquore temperabunt?
Sed nunc conſilium patet roganti,
Exortum vnde malum eſt, leuationem
Quæras, hæc medicina tot periclis
Multos, atque ſiti leuauit olim.
Ignis nam perimit, ſe editque tandem,
Quando pabula non habet ſuprema.
Amores igitur regas amore,
Flammas & facibus neces ſeueras.
Sic ortam Venerem mari fatebor,
Et contraria noxiis fugari.

Cur Venus è ſpuma?

Sunt bilis atræ flamina,
Quæ nos cient Venerem, ſed in breuiſsimam.
Sic bulla gignit cypridem,
Breuis eſt enim cupidinis fruitio.
Vel ſalſa, quòd ſalacia,
Vel quòd venuſtum, ac elegans ſalſum vocant.

Superfluum inutile.
Ad Vitum Rechnicz.

DIVITIAS *reputo veras, quas exigit vsus,*
Et sortem insignem, quam dat habere Deus.
Porrigit en quantam bos lassus pondere linguam,
E linguis nulla est sed crocodile tibi.
Est gruibus, cygnis, anser tibi care, πελάργοις
Collum, non sitiens an opus ales habet?
Cuique suum tribuit varium qui condidit Orbem,
Quique dedit totum, parte deesse nequit.

Quæ

Quæ ſequimur fugimus, nosq́ue fugiunt.

Ad Philip. Apianum.

QVID *ſemper querimur deeſſe nobis?*
Cur nunquam ſatiat fames perennis?
Haud res nos fugiunt, loco ſolemus
Ipſi cedere ſed fugaciore.
Mors nos arripit antè quàm lucremur
Tantum quod cupimus, Deum & precamur,
Vel ſi rem fateare confitendam,
Res, & nos fugimus ſimul fugaces.
Ne ſint diuitiæ tibi dolori:
Ac veram ſtatuas beatitatem
Firmis rebus, in aſperaq́ue vita,

Vniuersus status, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS *homines factas dixere poëtæ,*
Sensus inest aliquis, prouida cura mouet.
Sed sine iudicio concurrunt lege solutæ:
Et glomerat montes paruula turba suos.
Commouet has quiduis trepidas, Duce, Regecarentque,
Ordo tenet nullus, sollicitatque furor.
Has turbant sonitus, apibus dum rusticus aptam
Constituit sedem, & conuocat alueolis.
Quum coëunt ciues sine legibus, imperiumque
Omnibus æquale est, ius, gladiusque silent,
Et nisi seditio populum vexatque tumultus,

Præmia

Præmia nulla bonis, libera pœna malis.
Vt tempestates turbo præludit arenis,
Horum conditio mobilis, atque status.
Hos fuge, tranquillas si quæris figere sedes,
Nempe nihil firmi res popularis habet.

Fortuna Duce.

Ad Hieron. VVolfium.

SVNT *binæ hîc cistæ, quarum tenet altera plumbum,*
Auro sed grauis est altera, neutra patet.
Optio si fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
Arripias auro: quis tibi caussa mali est?
Hinc quibus ingenium est, multos fortuna retardat,
Non dignisque refert præmia iniqua viris.
In domino non est semper ditare fideles,
Culpa, nec immeritos tot cumulasse bonis.
Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
Et misera nequeunt se releuare mora.
Sed neque Fortuna est quidquam, nisi opinio vana,
Quam merito spernis, vincis & ingenio.

Pietatis vis.

MAIOR *sit pietas sanguinis, atque amor*
Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.
Illis hæc etenim præmia seruiunt,
Et dignis decorant laudibus assеclas.
Virtutes opibus quis neget omnibus
Præstare, & superas inferioribus
Auras esse magis numine laudeque
Completas, nisi sit cæcus, & impius?
Lycurgus voluit tradere posthumo
Fratris sceptra, sibi debita protinus.
Sed duxit satius subdita legibus
Firmanda, imperij quàm esse caput sui.

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

Ad Paschasium Hamelium.

NVPER *Astrologus satis peritus*
Iussus nomine Principis videre
Cælum, mox pluuias fore, ac tonitru
Dixit, sic remoratus est volentem
Venatum proficiscier iuuentam.
Sed cùm nec pluuiæ, minùs tonitru
Venisset, properant foras subinde,
Mendacemq́ue adeò increpant magistrum.
Princeps in reditu videns arantem

Qui

Qui rastris minuebat, & cylindro
Glebas, num pluuias breui futuras
Putaret, rogat: ille mox petenti:
Viginti nihil his ait diebus.
Euentus quoque dicta comprobauit.
Princeps Astrologi sui cylindros
Instrumentaque, queis solebat astra
Metiri rapit, & dedit ferenda
Vati ruricolæ domum: iubetque
Vicissim istius hic ferat cylindrum
Pro astris, rastraque sedulò colenda.

Quæ

Quæ ante pedes.

QVAE gallina ſibi concredita viderat oua
Exorbet, nullo pignore ſpemq́ue leuat.
Hæc ſibi non aliis inſeruit, nulla futuri
Cura, minus ſenſum poſteritatis habet.
Hoc vicium eſt multis, qui nullo parta labore
Conſumunt, reliqui temporis immemores.
Vbera quæ ſugunt vaccæ mulctris proprium & lac
Præripiunt, cur his pabula læta feras?
At nos non ſolùm nobis, ſed viuimus ortu
Noſtris, & patriæ, ſæcula quosque ferent.

Mole-

Molestia vana.
Michaëli Sophiano suo.

MYRMECIDEM *nemo potuit superare molesto*
Inuisóque opere, at commoda parua tulit.
Quadriiugos tenui currus forma, artéque finxit,
Quos alis tegeres paruula musca tuis.
Quique apis alarum minimo sub tegmine vela
Abdidit infandum, sed leue fecit opus.
Quid iuuat artifici tantùm valuisse labore,
Ni prosint, oculos effugiantque tuos?

Nimium

Nimium ſapere.

COMINVS *aduerſum qui ſpectat lumine Phœbum,*
Nititur & radiis vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas cæleſtibus addere lucem,
Ardentemq́ue oculis ſollicitare Deum?
Sola poteſt magni hoc ales preſtare Tonantis,
Hæc quoque viſum acuit, non ſuperare ſolet.
Alta nimis linguæ, & donata ſorte beatum
Te dic, quodq́ue velis eſſe, fuiſſe puta.
Non benè conueniunt Phaëthon tibi regna ſuprema,
Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν. &c.

EXERCITVS *curam gerens somno leuis*
Est, nec profundè dormiens.
Negotiosus semper, & paratior
Ad arma, primus prodiens.
Victorias celebres tulit Macedo vigil,
Laudes, trophæa maxima.
Sopore nunquam passus est se comprimi:
Sed altera globus manu
Detentus, æreum incidebat vasculum,
Quiete mox se colligens.
De Iulio fertur minus nec Cæsare,
Ad singulas vigili vices.

Consilium.

NIL *firmum ſine lege ſtetit, ſtudiiſque verendis,*
Conſilio pacem, bellaque iuſta rege.
Quod ſine iudicio prudenti, & ſuſcipis arte,
Fœdera ſint, moueas ſeu quoque bella, perit.
Militiæ doctrina valet, ſanctusque Senatus,
Atque domum tuta conditione tenet.
En breuis à rixis concordia, diſsidiumque
Fit longum è ſocio pectore, ni caueas.
Attica conceſsit belli ſua ſceptra Pericli,
Tyrtæo, & Sophocli ſic quoque Sparta Duci.
Pax melior cunctis, te copia poſcit amœnam,
Tu reparas animos, te ſine mæret ager.
Ergo ſeceſſus Cadmi, cultæque ſorores
Et viuant quoſquos litera docta fouet.

Caussæ inuestigandæ.

MACHINA cur obelo fundetur quæris, amice,
Et velit inuersa conspicier facie?
In promptu caussa est, sic celsa cacumina propter
Factam, parte tamen sed meliore premi.
Nemo sustineat quid molem pensat ab imo,
Et mouet hic tantùm conspiciendus apex.
Vera hæc si ignoras, sunt fundamenta laborum,
Hisque vetustatis pòst decus attribue.
Non formæ solùm nos, & spectacula vulgò
Commoueant, caussas sed quoque scire velis.

Importuna adulatio.

MAGNVS Alexãder patulum qui subdidit Orbem,
Vt natus esse crederetur è polo:
Illius effigiem insignem picturus Apelles,
Addidit adulator trisulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res suspecta modestos
Habuit reprensores negotij leuis.
Lysippus plastes qui Regem duxerat ære,
Hastam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult Imperatoris sed vsque nomina.
Fulmina mortales terrent, sunt fulmina cælo,
Benigniùs Reges agunt, & Principes.
Conuenit his Aegis, præstans & Palladis hasta,
Insigne verùm heröis istud inclyti.

Vtilitatis ergo, limax.

D V M *latitans domiporta vagor, mensásque paratu*
Orno, vel in venerem luxuriosa vocor.
Omnes certatim redimunt, me colligit vsus,
Delitiis nequeo tum exaturare famem.
Deposui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut risu sæpe reuoluor humi.
Donec profueris se quilibet addit amicum,
Casibus aduersis mox violatur honos.

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Episcopum.

QVAE *volat aërios montes, super ardua tecta*
Findit, & ancipiti fertur, abitque via.
Nunc sublime petit, medium nunc aduolat oris,
Et Iouis imperio digna videtur auis.
Præ senio, morbis, aut litibus altera nuda
Nititur, & superas tentat adire plagas.
Sed frustrà tentat, licèt hæc onerantibus alis
Libera sit, quamuis illa minusque leuis.
Alatus potis est nubes, æquareue cælum,
Implumis nusquam sed Iouis ales abit.
Non leuitas tollit, nec onus nos deprimit omnes,
In medio tutum conditionis opus.

Benignitas.

Ad Georg. Drascouith. Episcopum Quinqueecclesiens.

QVANTO *plus terræ effoditur, scrobs crescit hiatu:*
Et tumulus maior prominet indicio.
Diuitias aliis si quis communicat amplas,
Non fit pauperior, statque benigna manus.
Dispereant quorum numi pro numine habentur,
Vicinisque negant omine fontis aquas.
In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,
Num fit flamma minor? num quoque terra satis?
Κοινὰ φίλων *dicas si Crœsi ingentia tractes,*
Aut bona Pactoli, possideasúe Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuiosæ.

CVM *nos diuitiæ erigunt superbæ,*
Et fortuna beat vel otiosos,
Obliuiscimur impij Deorum,
Nec sors adiuuat indigos sodales.
Aræ thure vacant, foco & decenti,
Nec ventura animus videre cæcus
Dignatur, tumidi aut maris procellas.
Securi nimium sed in profundam
Labuntur foueam, grauesque pœnas.
Si fortuna igitur fouet secunda,
Illam discito temperare mente,
Vt prorsus dubiam, & rota volucrem:
Sic posthac leuiùs feres nouercam.

Sobriè

Sobriè potandum.

MONSTRA *alit Aegyptus, Niloque latentia paßim*
Sunt mala, non tutum vt sit posuisse sitim.
Id canis expertus, simul vt sitis vrget amara,
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitque cauendo,
Noxia ne potans amne venena trahat.
A multo refugit potu, & tetigisse paludes
Sufficit, hoc vitam sustinet ille modo.
Foedius hic peccant sine qui discrimine semper
Implentur cyathis, brutaque se efficiunt.
Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, sed rationis egent.

Quæ ante pedes.

QVAE gallina sibi concredita viderat oua
Exorbet, nullo pignore spemque leuat.
Hæc sibi non aliis inseruit, nulla futuri
Cura, minus sensum posteritatis habet.
Hoc vicium est multis, qui nullo parta labore
Consumunt, reliqui temporis immemores.
Vbera quæ sugunt vaccæ mulctris proprium & lac
Præripiunt, cur his pabula læta feras?
At nos non solùm nobis, sed viuimus ortu
Nostris, & patriæ, sæcula quosque ferent.

Mole-

Molestia vana.
Michaëli Sophiano suo.

MYRMECIDEM *nemo potuit superare molesto*
Inuisóque opere, at commoda parua tulit.
Quadriiugos tenui currus forma, artéque finxit,
Quos alis tegeres paruula musca tuis.
Quíque apis alarum minimo sub tegmine vela
Abdidit infandum, sed leue fecit opus.
Quid iuuat artifici tantùm valuisse labore,
Ni prosint, oculos effugiántque tuos?

Nimium

Nimium ſapere.

COMINVS *aduerſum qui ſpectat lumine Phœbum,*
Nititur & radiis vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas cæleſtibus addere lucem,
Ardentemque oculis ſollicitare Deum?
Sola poteſt magni hoc ales preſtare Tonantis,
Hæc quoque viſum acuit, non ſuperare ſolet.
Alta nimis linguæ, & donata ſorte beatum
Te dic, quodque velis eſſe, fuiſſe puta.
Non benè conueniunt Phaëthon tibi regna ſuprema,
Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν. &c.

EXERCITVS *curam gerens somno leuis*
Est, nec profundè dormiens.
Negotiosus semper, & paratior
Ad arma, primus prodiens.
Victorias celebres tulit Macedo vigil,
Laudes, trophæa maxima.
Sopore nunquam passus est se comprimi:
Sed altera globus manu
Detentus, æreum incidebat vasculum,
Quiete mox se colligens.
De Iulio fertur minus nec Cæsare,
Ad singulas vigili vices.

C Consi-

Caussæ inuestigandæ.

MACHINA *cur obelo fundetur quæris, amice,*
Et velit inuersa conspicier facie?
In promptu caussa est, sic celsa cacumina propter
Factam, parte tamen sed meliore premi.
Nemo sustineat quid molem pensat ab imo,
Et mouet hic tantùm conspiciendus apex.
Vera hæc si ignoras, sunt fundamenta laborum,
Hisque vetustatis pòst decus attribue.
Non formæ solùm nos, & spectacula vulgò
Commoueant, caussas sed quoque scire velis.

Importuna adulatio.

MAGNVS *Alexãder patulum qui ſubdidit Orbem,*
Vt natus eſſe crederetur è polo:
Illius effigiem inſignem picturus Apelles,
Addidit adulator triſulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res ſuſpecta modeſtos
Habuit reprenſores negotij leuis.
Lyſippus plaſtes qui Regem duxerat ære,
Haſtam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult Imperatoris ſed vſque nomina.
Fulmina mortales terrent, ſunt fulmina cælo,
Benigniùs Reges agunt, & Principes.
Conuenit his Aegis, præſtans & Palladis haſta,
Inſigne verùm herôis iſtud inclyti.

Vtilitatis ergo, limax.

D V M *latitans domiporta vagor, mensásque paratu*
Orno, vel in venerem luxuriosa vocor.
Omnes certatim redimunt, me colligit vsus,
Delitiis nequeo tum exaturare famem.
Deposui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut risu sæpe reuoluor humi.
Donec profueris se quilibet addit amicum,
Casibus aduersis mox violatur honos.

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Episcopum.

QVAE *volat aërios montes, ſuper ardua tecta*
Findit, & ancipiti fertur, abitque via.
Nunc ſublime petit, medium nunc aduolat oris,
Et Iouis imperio digna videtur auis.
Præ ſenio, morbis, aut litibus altera nuda
Nititur, & ſuperas tentat adire plagas.
Sed fruſtrà tentat, licèt hæc onerantibus alis
Libera ſit, quamuis illa minusque leuis.
Alatus potis eſt nubes, æquareue cælum,
Implumis nuſquam ſed Iouis ales abit.
Non leuitas tollit, nec onus nos deprimit omnes,
In medio tutum conditionis opus.

Benignitas.

Ad Georg. Drascouith. Episcopum Quinqueecclesiens.

QVANTO plus terræ effoditur, scrobs crescit hiatu:
Et tumulus maior prominet indicio.
Diuitias aliis si quis communicat amplas,
Non fit pauperior, statque benigna manus.
Dispereant quorum numi pro numine habentur,
Vicinisque negant omine fontis aquas.
In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,
Num fit flamma minor? num quoque terra satis?
Κοινὰ φίλων *dicas si Crœsi ingentia tractes,*
Aut bona Pactoli, possideasue Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuiosæ.

CVM *nos diuitiæ erigunt superbæ,*
Et fortuna beat vel otiosos,
Obliuiscimur impij Deorum,
Nec sors adiuuat indigos sodales.
Aræ thure vacant, foco & decenti,
Nec ventura animus videre cæcus
Dignatur, tumidi aut maris procellas.
Securi nimium sed in profundam
Labuntur foueam, grauesque pœnas.
Si fortuna igitur fouet secunda,
Illam discito temperare mente,
Vt prorsus dubiam, & rota volucrem:
Sic posthac leuiùs feres nouercam.

Sobriè potandum.

MONSTRA *alit Aegyptus, Niloq́ue latentia paßim*
Sunt mala, non tutum vt sit posuisse sitim.
Id canis expertus, simul vt sitis vrget amara,
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitq́ue cauendo,
Noxia ne potans amne venena trahat.
A multo refugit potu, & tetigisse paludes
Sufficit, hoc vitam sustinet ille modo.
Fœdius hîc peccant sine qui discrimine semper
Implentur cyathis, brutaq́ue se efficiunt.
Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, sed rationis egent.

Ars deluditur arte.

INSIDIAS *Nili Varus dum tendit inanes,*
Et metuit prædam ſe fore rana, cauet.
Quippe ſtatim accurrens, vbi copia arundinis extat,
Dentibus acciſam præripit, ore tenet.
Sic prenſam à Varo prædam tranſuerſa tuetur
Cannula, ſic inhians luditur arte fames.
Haud igitur veterem repetit limoſa querelam,
Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.

VT IRA ſegnes interim leuis ciet,
Audentius ruant in hoſtes vt ſuos:
Sic ſors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis ſe deterant,
Quis Hectori ſe opponere ingenti ſtudet?
Haud Neſtor annis obſitus, lingua potens,
Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat ſibi hoſtes obuios:
Aiax ſed eſt cùm lectus inferior, ſtatim
Armatus effert in ſuperbum ſe Hectora,
Nec cedit, ambo donec æſtu ſint pares,
Vterque feſſus ſymbolum alteri & daret.

Minuit

Minuit præſentia famam.

N I X *ſtat inacceſſo quæ montis vertice, nullis*
Sint licèt vrgentes, funditur à radiis.
Vt valeant vires iuſto eſt opus interuallo,
Fitq́ue repercuſſus fortior vſque calor.
Quid, quod in humanis minuit præſentia famam,
Profuit obſcuro ac delituiſſe loco?
Prodidit ignaros audacia, quoſue φιλαύτυς
Dicimus, at timidis nec licet eſſe nimis.
Multi quos ſtudium, & commendat Pallas amica,
Dum tacuere vigent, publica ſcripta premunt.

Laus

Laus in fine.

LAVDEM *tulit non qui incipit, aut mouet*
Insigne opus, nam quilibet id potest:
Finem sed imponit supremum,
Hic meritos refert triumphos.
Homerus Vlyssem πτολίπορθον, *&*
Victorem, Achillem nec vocat grauem.
Aiax licèt sit strenuusque,
Non tamen hos dedit illi honores.
Exercitum vnus nam insuperabilem
Turbabit, at qui composuit Deus
Est solus, hic nam sæuientes
Imperio moderatur æquo.

Res

Res humanæ in ſummo, declinant.

IN MEDIO *librat Phœbus dum lumina cælo,*
Diſſoluit radiis, quæ cecidere niues.
Cùm res humanæ in ſummo ſtant, ſæpè liqueſcunt:
Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
Conditio miſeros hæc eademq́ue manet.
Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
Verbaq́ue dum volitant, ocyus illa venit.
Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
Concidimus citiùs quàm leuat aura roſas.

Reme-

Remedium tempestiuum sit.

QVÆ nocitura putas cohibe, nam occasio calua est,
Seroque praeuisis sæpè fenestra patet.
Per rimam inseruit quando caput anguis hiantem,
Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?
Præcipuè à tergo si instes, noceasque cauendo,
Et primis addas partibus auxilium.
Occurras subitò, tardè medicina paratur,
Cùm paries ardet proximus, vsta ruunt.

Sus

Sus lutulenta ſequitur.

V N C T I S *trahuntur qui culinis, aut penu,*
Veniunt libenter ad paratas & dapes,
Mores heri, & vocantis hos opus ſequi.
Blandis adulator modis nam paſcitur,
Conſuetus & libidinum ſuauibus
Coire cœtibus: videntur haud ſecus
Agere, ſues quàm qui domum emptas promouent,
Pedibus ligatas: nam ſimul veſtigia
Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &
Quaſcunque per vias vocantur conſequi.
Laudatus eſſe vis ſi, amato quæ bona,
Et pura, non mendaciis beabere.

Semper

Semper ignauus.

BVFFALVS à stimulo nequicquam motus acuto,
Lentus ad agricolæ verbera pergit opus.
Indocilis semper densa cute spernit habenas,
Et præter molem nil παχύδερμος habet.
Quem vis ingenij præstans, studiumque, laborque
Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?
Cochlea sit gressu malo, quàm penniger ales,
Quem cogas, leporem aut fuste sequare, canis,
Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit
Muscam, nec minus ac semper hirundo fera est.

Poëtica ad Dionysium Lambinum.

QVIDVIS cùm recitem, consecter seria, ludos:
Nil est tamen proprium, imitor sed omnia.
Et veris soleo ficta, his miscere vicissim
Vera, vt queam pulchra esse serio, & iocis.
Nec, quod proposui, narro ordine, verba, figuræ
Sunt liberæ nobis magis, quàm cæteris.
Non mihi materia, aut pannus, deest vnica forma,
Vestisque singularis, induor tamen.
Ars sed enim maior variæ aptam nectere vestem:
Videor iners, sed artificiosissima.
Non mea sum, fingor, cælestis spiritus intus
Agit, nec omni quod velim sum tempore.

Πολυ-

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA dum laqueos imitari stulta dolosos
  Gestit, in insidiis se capit illa suis.
Singula qui inquirit sine causa, turpiter errat,
  Et πολυπραγμοσύνη se in sua damna vocat.
Quid iuuat excipere hos illos, confingere velle,
  Ac leuiter nugis prandia opima sequi?
Magna licèt tulerint interdum munera curæ,
  Immodicæ fatuis sed nocuere magis.
Sutoris nocuit quoque simia stulta tabernæ,
  Præcidit propriam, ficta sequuta, gulam.
Quæ tua conditio poscit moderare libenter,
  Dumque iuuas alios, sit tibi cura tui.

Diuitiæ inutiles.

QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora
Est Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
Aurea quid prosunt, si non pandantur in vsum,
Atque ferant miseris subsidiumque malis?
Non ego delitias reputo, nec munera rara
Condita sint, imis si lateantque locis.
Ex opibus tantis cur nolim parte sodalem,
Et notum cana iure leuare fide?
Heu stultos, qui se inuisos fecere negando,
Magnus enim qui dat, si capit inde nihil.
Viscera si terræ scruteris copia quanta
Se offeret, indignè quàm premit omne specus?

Docti

Docti ignauos reprehendunt.

INTERPRES Diuum Latonam ad sicca fluenta
Corripit, ac victam cedere posse monet.
Armis nam exuerat Iuno, lachrymosa querelam
Dedecus ad magnum pertuleratque Iouem.
Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vsque potens.
Immemor at contra Dianæ obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.
Quod verò ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,
Sit potior mixtis humiditate calor.
Spiritus è tenui fomento nascitur, humor
Algidus ast prohibet, vel remoratur eos.
In cunctis etiam superet vis ignea, vitam
Hæc largitur enim, non sine temperie.

In ſecundis conſiſtere laudabile quoque.

ORPHEVS *lyra valebat,*
Olor ſacerque ſemper
Fuit, ſuaue cantans.
Poſt hunc bonusque Homerus,
Philomela cui dicata eſt,
Tanquam loco ſecundo.
Sed rectiùs ſecundum
Illi locum dediſſent:
Nam vt Pſittacus meretur
Primas, loquax ſecundas

Pica,

Pica, iste vincit illum.
Hoc Symbolum referri
Ad eos potest, gradum qui
Laudemque non tenere
Primam queunt: sed inde
Virtute mox sequentem.

προδοσέταιρος exoſus.

*C*ÆCVS *amor nunquam ratio quid dictet honeſta,*
Et quid conueniat, quid noceatque videt.
Sed ruit, ac fertur, pronum illætabile fatum
Donec corripiat, perdat & omne genus.
Quid Niſo imperium rapuit, Minoaque regem
Auxit, quàm natæ conſceleratus amor?
Impia quid lucri tulit, an Cretenſis amore,
Tot curis tandem feſſa, potita fuit?
Hoſtem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò
Omnia poſtponit, ſpretus vbique iacet.
Quæſpe ſoletur metuentes proditor hoſtes,
Quem cuperet nunquam ſe genuiſſe parens?

Indu-

Induſtria naturam corrigit.

TAM rude & incultum nihil eſt, induſtria poßit
Naturæ vitium quin poliiſſe, labor.
Inuentam caſu cochleam, temereq́ue iacentem
Inſtruxit neruis nuntius ille Deûm.
Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
Et reddit dulces pectine mota ſonos.
Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
Nónne tibi ratio eſt? muta loquuntur, abi.
Ritè fit è concha teſtudo, ſeruit vtrinque:
In venerem hæc digitis, ſæpiùs illa gula.

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centū oculos habeas, totidēque ministros,
A specie veri fallimur, arsque capit.
Fraudibus obscuras poteris remouere latebras,
Nilque adeo firmum quin violare queas.
Quàm vigil est Argus? sepelitur carmine blando,
Callidus ingreditur pectora Mercurius.
Quis sibi ab insidiis caueat si fraude tegantur?
Non ficta quantum præstat amicus ope.
Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:
Quisque sibi viuit, cuncta regitque dolus.
Dic simul occisum custodem, nam solet osor,

Sint

Sint oculi ignauûm quotlibet, eſſe Deus.
Denique ſegnitie mota, & torpore reciſo,
Aeternis certat gloria ſideribus.
Inde ſuam ornauit caudam Iunonius ales,
Perpetuus triſti ſplendor ab enſe venit.

Ridi-

Ridicula ambitio.

QVID non ambitio persuadet dedita vanis,
Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
An'non ex auium cantu, quas gutture nomen
Fingere consuerat, notior esse cupit?
His igitur tandem missis vt spargere in Orbe
Nomen heri possent, atque sonare procul:
Pristina continuò repetebant carmina syluis,
Annonis & votum docta fefellit auis.
Ficedulas etiam religatas pertrahit esca,
Stamina si rumpant, libera rura petunt.
In leuibus quæso, firmam ne ponito laudem:
Sola fugit virtus tristia fata rogi.

Cur

Cur sues cancris vescantur.

SVS *capitis curat grauiorem sæpè dolorem,*
Dum cancros fluuiis qui generantur, edit.
Collige verborum quæ sit sententia paucis,
Singula nam prosunt moribus apta bonis,
Qui vitiis sese dedunt, & praua sequuntur,
Ad frugem nunquam mens nisi versa redit.
Est opus inflectat vitam contrarius ordo,
Atque gradus retro, quomodò cancer, eant.
Hæc medicina leuat lutulentos nectare morbos,
Consilio vt liqueat pœnituisse mali.

Vſus, non lectio prudentes facit.
Ad Fuluium Vrſinum ſuum.

*N*ON *doceo ſemper, non eſt cur ſæpè reuiſas,*
Lectorum memorem pagina noſtra facit.
Poßidet ingentem numerum qui vendit auarus,
Doctior at nunquam bibliopola fuit.
Perpetuò ſi nos verſes, relegasque ſeuerus,
Si non vtaris, contineas'ue memor:
Nunquam proficies, periit labor, atque lucerna.
Officij hoc noſtri vt te moneamus erat.
Id quoniam rectè noras doctißime Fului,

Impri-

Imprimis veteres te erudiere libri.
Horum tu numerum insignem, rarumque tueris,
Ingenio multos restituisque libros.
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetustas:
Proximus quibus est copia nulla, vale.

Vel

Vel minima offendunt.

P A R V Æ *etiam caussæ magnos in damna vocarunt,*
Scrupulus incœptum nónne moratur iter?
Ingens è Ponto piscis defertur in Istrum,
Husonem vulgò Pannonis ora vocat.
Paruulus aduerso nare hunc quoque flumine cogit
Sturiolus, nostras hoc cumulatque dapes.
Quàm leuiter præda potitur piscator amœna,
Dulcibus æquoreas dum Huso relinquit aquas.
Sic furem, longis artem qui exercuit annis,
Mica salis meritam cogit adire crucem.

Varij

Varij hominum sensus.

Ad Franciscum Forgaz Episcop. Var.

QVÆDAM *anus in sacrum portabat crania collem,*
Oßibus humanis ne minuatur honos.
Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
Concidit, ac varium crania versat iter.
Illa videns labi diuersè cuncta retrorsum,
Quodque adeò discors semita ferret onus:
Quid mirum si tot sensus, quot in vrbe figuræ
Sunt, ait, in viuis, num oßibus vna via est?
Nónne iecur Tityi restat, subitoque renascens
Exercet variæ quæ laniabat, auem?
Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

Temeraria ignorantia.
Ad Bartholom. Marlianum.

MVSCÆ *ſunt temerariæ, & moleſtæ,*
Lambunt prandia, nec mouentur actæ.
Has vt fortis, & inclytus repellit,
Nec ſuffert, ita literas colentes
Mites ſunt ſtudiis, loquacitatem,
Ignaros, temerariosq́ue vitant.
Hi audent quiduis enim mouere vbique,
Aureſq́ue obruere elegantiores.
Ceruus cornibus abdidit relictis

Se,

Se, maremque piget, magè est pudicus.
Sic quos expoliunt nouem sorores,
Et florent solida eruditione:
Hos lenes videas, parum & loquentes,
Nec nugas modò venditare inanes.

Periculum in promptu.

S ÆPE' malum expertus tacta torpedine conto est
Piscator, rigidam dum trahit ille manum.
Sit licèt in fundo piscis, nec corpora tangat,
Per quod contiguum est frigore, sæuit iners.
Fatales veniunt casus, sperataque nunquam
Damna, licèt caueas, effugiasque procul.
Nil sine fraude agitur, quauis latet anguis in herba,
Nec metuenda solent impediisse magis.

Inte-

Interiora vide.

F O R M A *tibi præſtans, oculi cum ſidere certant,*
Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
Sed vitiis animus, mens vndique, corpore toto
Atque ſinus pleni, mixta venena latent.
Eſt manus ad cædem prompta, ad periuria lingua,
Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.
Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
ὥστε καλοῦ μήλου nil color intus habet.
Ergo puer multum ſoli ne fide colori,
Ni probat hunc virtus, quî mihi pulcher eris?

Virtus vnita valet.

Ad Principes Ungariæ.

N I L *mare corrumpit, salsum à putredine tutum est,*
Multaque perpetuis motibus acta, vigent.
Si tamen in fossas deriues, atque paludes,
Vim patitur, dotes nec tenet inde suas.
Dulcibus amittit vires, nitrique vapores
Exhalant, quoties mutat origo noui.
Plus vnita potest virtus, dispersa labascit,
Atque suo durant quælibet apta loco.
Pignore commutat suaui translata veneno

Persicus,

Persicus, & tutis carpitur illa gulis.
Fluctibus in mediis patriæ tot cladibus actæ
Concordi proceres subueniatis ope.
Nec vos exosæ mentes, propriæque salutis
Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis quæso Mathiæ
Estote, ad quorum nomina Thurca tremit.
Diuersum ne vos studium disiungat iniquè,
Colligat in patriæ vos amor vnus opem.

Imperatoris virtutes.

QVÆ ratio belli ſit, qua virtute Ducemque
Inſtructum cupiam, ſi præſtet fortibus auſis,
Ni piget, en breuibus declarat ſymbolon iſtud.
Conſilio celerem decet, eloquióue potentem
Eſſe Ducem vt caueat, tardos, Martisque peroſos
Exacuat, regat, inflectat ſermone ſuaui.
Cùm proprium eſt paret arma, nocet cunctatio vana,
Infractusque animo reliquis præcurrat in hoſtem.
Anguibus & ſtudium pacis, fœdusque notatur.
Nil tamen hæc proſunt, vacua eſtque ſcientia belli,
Si fortuna nocet, pulchros confundat & orſus.

Abſit

Absit auarities, dominetur nulla cupido,
Principis vt sequier poßit vestigia miles,
Quem videat propriis parentem legibus vsque.
Hunc fore victorem credas, dignisque triumphis
Imperioque ferentem æui venientis honores.

Physicæ ac Metaphysicæ differentia.

N A T V R Æ *multa eſt cognatio mobilis, atque*
Prodiit æternis, illaq́ue noſſe monet.
Eſt etenim fœtus veluti genitricis amicæ,
Sed patitur, ſoluit tempus edaxq́ue breuem.
Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
Compoſitis abeunt partibus, atque iacent.
Illa ſed excelſa manet, & ſtat ſede perennis,
Temporis ac nullis motibus obiicitur.
Ocia amat, mentem paſcit, non vtilis omni,
Huius tu ſobolem ſed cole præcipuam.
Vtq́ue ſolent τ' ἤθη *vitam cumulare benignè,*

Τοῖς

Τοῖς μετὰ sic φυσικοῖς præfero ego φυσικήν.
Illa tibi effigies monstrabit dextra, manusque
Accipitre aërio prouida templa Deûm.
Altera pars grauis est elementis atque caducis,
Et Vestæ templo quæ tibi Terra siet.
Attamen his potior cunctis sit relligionis
Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum

Dum potes viue.

Ad Achillem Bochium, tanquàm parentem, de ſepia.

D V M *me venatur, ſequitur piſcator auarus,*
Decipio effuſo prompta liquore manus.
Obſcuri latices me condunt, cernere tectam
Atramenta vetant, abdita tuta nato.
Sic quibus in promptu modus eſt defendere vitam,
Cur non effugiunt, ſéque tuentur ope?
Donec qui cælo hanc animam demiſit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutet honore graues.

Diſplicet

Diſplicet immatura Deo mors, nulla poteſtas
In vitam, ſupera quod datur arce, tibi.
Polypus euadit, vario dum ad ſaxa colore
Se induit, atque alias iniicit vſque moras.
Tu qui præſtiteris tantum, poßisque, libenter
Ingenij nobis des monimenta tui.

Gene-

Generosis DD. Marco & Ioanni Fuggeris fratribus.

LILIA *Fuggeris donans certißimus autor,*
Hæc, ait, æternùm non modò vere tuli.
Quidquid & addiderit virtus, tempusq́ue serenum,
Compositis sit idem ius, sit honosq́ue volo.
Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
Arma domus propria hæc nobilitatis habet.
Diuitias virgo dedit, haud temerarius error
Fortunæ, idq́ue docet largior vsus opum.
Nam quibus hæ causis veniunt, commercia digna
Orsibus, & laudis nomen habere solent.

Viuite

Viuite concordes linguarum dotibus aucti,
Crescite multiplici semper honore pares.
Inuideat nemo, noceat minus osor iniquus:
Assiduos meritis vesper, & ortus amet.

De

De obliuione & ferula Baccho dicata.

Odi memorem compotorem.

O D I *ſympoſij memorem, dubiæ & ſimul*
Litis: nam calices volo, verbaque libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumque cor, vt penitus ſileant, ſuos
Aut læſi ſocios leuiter modo puniant.

Spes

Spes certa.

PASSIM *mortales ſpe ſeducuntur inani,*
Luditur & vanis non temeranda fides.
Quid magis eſt ouis dubium, ſint candida quamuis,
Nónne mouent ſtomachum, damnáque ſæpe ferunt?
Si Gallina tamen genitali hic incubet igni,
Ac foueat præſens ſubdita dona calor,
Certius an quidquam pullis, & fœnore viuo,
In tutis igitur ſpemque decusque loca.

Epidemiæ potior caussa.
Ad Ioan. Baptistam Razarium.

TETRAM *nimis describit, ac luem grauem*
Graiûgenûm proceres trahentem amarulenter, &
Exercitum in dies magis voracibus
Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
Apollo nam infestus suis radiis potest
Inficere aërias plagas, nocere plurimùm.
Est medicus & simul solet depellere
Noxia, cùm libu.t, salutis auctor integer.
Sed quod cadebant bestiæ primùm solo,

Tardius

Tardius atque homines sensere tabem post malam;
Erectior quia ambulat, nec spiritus
Pestiferos subitò traxere terræ in intima.
Cœlo hæc Achiuis pœna venerat,
Dum nimium cupidi videntur vltionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc;
Et meritos grauius, monere leniter velit.

Mens immota manet.

DICITVR *interna vi Magnes ferra mouere:*
Perpetuò nautas dirigere inque viam.
Semper enim stellam firmè aspicit ille polarem.
Indicat hac horas, nos varieque monet.
Mens vtinam in cælum nobis immota maneret,
Nec subito dubiis fluctuet illa malis.
Pax coëat tandem, Christe, vnum claudat ouile,
Lisque tui verbi iam dirimatur ope.
Da, sitiens anima excelsis sic appetat arces:
Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis eſt omnibus.

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

D V M *mollis, bibula & ſcopulis auellitur vdis*
Spongia, vim veluti ſentiat illa, tremit.
Quò magis eſt viuis iniuria, viſque dolenda,
Hinc odium, cædes, vltio mœſta, furor.
Vel leuiter contra nitenti verba minantur,
Et ceßiſſe parum dedecus eſſe putant.
Haurit at vt patiens, multa hanc diſtendit & vnda,
Triſtia non meritò ſic toleranda bonis.
Iuſtus erit vindex cunctorum crimina quærens,

Se huius qui patitur ſuſtineat monitis.
Reddet pro factis quantumlibet ille modeſtis,
Impia iudicio fex peritura Dei eſt.
Nilominus ſtudeo benè de quocunque mereri,
Officio vincam ſic ſtimulum inuidiæ.

Deum

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QVIDQVID *inest nobis, venit altis sedibus, omne*
Teque iuuat, gratus si modò suscipias.
Nam velut è cælo si pendeat ætheris hamus,
Si fugis, auerso non trahet esca loco.
Scire libet verum, è nihilo qui cuncta creauit,
Os homini, & mentem cernat vt astra dedit.
Hanc aliis sobolem præfert, æterna tueri
Atque velit semper iussa paterna sequi.
Præmia proponit largus, pœnasque luendas,

Non beat inuitos, lenta ſed vſque mouet.
Ni propria, & nobis ignota mente legantur
Felices, & quos Tartara dira vorent.
At nos, ſumme pater, tua ſit quæcunque voluntas,
Cæleſti immeritos ſede locato, precor.

Æſcu-

Æſculapius.

Ad Volfgangum Lazium polyhiſtorem.

QVÆ cernis Medici referunt inſignia veri.
Noctua, cum baculo ſerpens, dextraque ſalutis
Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus.
Hæc Aſclepiadi tribuebat docta vetuſtas.
Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
Sitque valetudo ante oculos, non ſordida lucra,
Hinc vigil & norit caſus prædicere morbi.
Eſt ſacra gallina, vt victum præſcribat amicum,
Et ſucco tenerum, vires vt conferat ægro.

Γλαὺξ monet & fieri grauiores nocte dolores.
Ac licèt imberbi fingatur Apolline natus,
Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire
Suscipere ægroti aut curam, ne lædat ineptè.
Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
Vt subita morbum credat mutarier hora.
Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,
Currit enim hæc præceps, momento & perdidit ægrum.
Pileus insignis quia morte eliberat atra.
Hæc sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.
Hæc adeò Lazi custodis, clara Vienna
Artis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
Et sese tanto securum iactet alumno.

Nemi-

Neminem ſors continet ſua.

Ad ſe ipſe.

NEMO *ſua potis eſt contentus viuere ſorte,*
Alterius ſemper fortunam laudat abundè.
Illiusq́ue locum petit, ac lucrarier optat.
Cæcum odium proprij, quid non mortalia cogit
Pectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?
Mercator leuibus tentatus fortè periclis,
Miles, ait, potior: cur non mage caſtra ſequamur?
Belli pertæſas nummoſus prædicat arcas,
Agricolam docti, quos magna negotia vexant,

Grami-

Gramineas iactantque casas, victumque modestum.
Hi contrà læsi, cùm iurgia dira fatigant,
Vel cælo segetes tanguntur, mœnibus omnes
Felices clamant, & iugera parua queruntur.
Quod si cælestes illorum vota, phrenesim
Audirent, rueret subito in contraria vulgus.
Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
Nec furor, aut stultus leges diis ponere quærat.
Naturam paucis reficis, nec diues egeno
Plus habet: excruciat qui se mercator ad Indos,
Non adeò fruitur partis, nec præmia grata,
Sint maiora licèt, quàm cura domestica portat.
Pignore syluestris mites superat quoque pomos.
Caprificus cumulat ficus, non illa sapore
Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,
Cræsus an Irus eris non te coquat: omnia præter
Quàm pietas Christi, vanescent puluere in auras.

Gene-

Generosa vestigia.

Ad Iulium Comitem à Salmis.

PENNA *aquilæ non fert alias, corrodit edendo,*
Et nocet admixtis è propiore loco.
Quis neget alitibus diuinæ munera sortis
Non eadem, & variè distribuisse Deum.
Ante solet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.
Aduersum cogit solem quoque sollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.
Quo quid nobilius, vestigia parte tuetur:

Natu-

Naturam retinent relliquiæ'ue parem.
Sic quos commendat genus alto à ſanguine Regum,
Conſpicitur, ſignum & nobilitatis habent.
Fortis equi proles denſo ſic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.
Sic atauos, proauosq́ue tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum ſuſpiciende Comes.

Amor dubius.

AMOR venuſtis imminet,
Venuſtiores ſeparat,
Secutus haud ſemper capit.
Ciens cietur mutuò,
Moratur & ſpe ſubdola.
Amaror hoc ſuauior,
Et nullus eſt amarior.
Habens habetur lubricus,
Quantum addit auſert flammulæ,
Cor alterat ſæpe & die.
Vt ſollis eſt in flamine,

Non

Non dat priùs, ni acceperit.
Mora eſt amor ſolubilis,
In ſpe timorem copulans,
In gaudio fallacibus
Ludens, inanes ebrians,
Plenos leui vacuans modo,
Vigens calore frigidus,
Præter nihil dans ſpem & metum.
Nudum caue puellulum,
Nam vulnerat ſæuiſsmè,
Sed curat haud tutiſsimè.
Mellitus & ſubblandulus
Subegit omnes cælites.
I, pòſt tribuas cupidini
Incertior certiſsima
Dolore qui torquet graui,
Grauem tamen nec ſenſeris:
Virtutis aſt amor ſibi
Conſtat, nec aufert præmia.
Ornans ſuos laboribus,
Memoriam nec immemor
Fraudans, beatis aggregat.
Sollicitet hic nos poſteà,
Sequamur, & ſequentibus
Annis ſecuturum decus.

Dulce

Dulce venenum.

DVM coit in suauem mas vsum, vipera hiulco,
  Si non vana fides, excipit ore caput.
Pòst vbi se satiant, & consuetudine longa
  Impleuere, gulam dentibus illa fidit.
Luxus suaue malum, non sentis, pascit edendo,
  Cumque bonis vitam sustulit ante diem.
Quid mihi post mortem natorum illa vltio prodest,
  Quod matrem nixus corripuêre nece?

Nullus dolus contra casum.

Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuensem.

QVIS *non miratur noua quæ spectacula nuper*
Danubio sunt visa soluto?
Bruma gelu pingues latè compresserat agros,
Plaustra vehebanturque per Istrum.
Accidit ad Regenspurgum, quæ libera floret
Imperio vrbs, vt vulpis oberrans
Per glaciem & ludens concreto tergore aquarum
Deciperetur, & vda veniret.
Fortè etenim frigus, medio dum Phœbus in axe

Versat

Verſat equos, diſſoluitur vnà,
In partesq́ue abiit glacies, vulpecula præceps
Corripitur, fruſtoq́ue reſidet.
Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
Hoc iter inſolitumq́ue natare,
Per medium fertur glacie alueum, donec anhela
Vendobonæ capiatur in oris.
Iàm dic, quæ caſus contra vigilantia proſit,
Quis dolus hæc caueatq́ue futura.

Empta dolore voluptas.

STELLATAM *oſtentat caudam Iunonius ales,*
Sed natibus monſtrum cælat, ineſtque vorax.
Ducitur à tergo vinctus qui paſcit edacem,
Quicquid erat lucri prodidit inque feram.
Cui meretrix forma placet, vtque colatur ineſcat,
Perpetuò ad turpes cogeris eſſe nates.
Has alis, & ſemper veneraris donec abundas,
Pauperior cùm ſis, pellit amica foras.
Heus fuge ſcorta procul, nocet empta dolore voluptas.
E Venere & Baccho, ſemina mortis eunt.

Neceſ-

Necessitas dociles facit.

Ad Joan. Panithy, sororium.

NECESSITAS *quid non docet, fames simul?*
Natura sæpè his nam solet mutarier.
Formare vocem Psittacus consueuerat,
Hero & salutem dicere, ac molestias
Lenire Cæsaris: loqui necessitas
Coëgit & Crœsi parentis filium.
Auiculas cernis sitim vt leuant suam,
Trahendo quas appendis vrnulas aqua,
Clausum penuque rostro vt inquirant suo.
His disce tu prudentius loco, & foro
Seruire, cui ratio est, sagaxque dictio.

Sera parſimonia.

SEMPER *eris pauper reditus ſi ſumptibus æques,*
Et larga dones munera cuique manu.
Enumera cenſus, ſubduc ratione ſuperſit
An multum, lapſo & menſe quid addideris.
Tempore prouideas, vacua ne ſede morere:
Marſupio reſtet quantula ſumma vide.
Ne ſenium, morbi, duris & rebus egeſtas
Quando vrgent, ludat fundus inanis herum.
Nec tamen inſideas partis, non craſtina verſes
Sollicitè: fructus ſit mediocris opum.

Sapientia

Sapientia insipiens.

Arnoldo Arlenio suo.

A' CEREBRO *sensus manant in corporis artus,*
Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
Quod mouet est expers motus, mirabile dictu,
Viuidus & vacua spiritus arce datur.
Haud secus ac cotis ferrum, licèt ipsa secandi
Exors, communit, donat acumen hebes.
Qui sua distribuunt, aliisque cauere videntur,
Cur sapere hos dicas? re sine nomen habent.
Proximus esto tibi, vicinum deinde iuuato:
Sic potes alterna commoditate frui.
Ne cuiuis credas: mores Arnolde vetustos
Cum libris frustra quærimus Orbe leui.

Tempore cuncta mitiora.

PRÆTERIENS *quidam vites, nondumque calore*
Maturum arripiens gustat, damnatque racemum.
Quinetiam pedibus contriuit, nullus vt inde
Austero imbueret succo sua labra viator.
Iudicium prauum est hominum, nec tempora norunt
Expectare, minus cupiunt subiisse labores.
Ardua sunt aditu primo, quæ pulchra fatemur,
Tempore sed fiunt opera, & post mitia cuncta.
Sed refugit penitus botrum formosa puella,
Casta & ἄοινος enim, sidus nec palmiti amicum est.

Versura

Versura inextricabilis.

VERSVRAM *facio, quod soluo debeo semper,*
Promouet & quantum pes, tenet alter item.
Nomina conficiens mihi non, sed lucror amicis;
Pro me, proque aliis angor, vtrunque nocet.
Alterius qui vult opulentior esse crumena,
Non sua connumerat, pars ea maior abit.
Quanto esset satius curarum demere partem,
Ac tenui, modò sit commoda, veste tegi?
Quid mihi si plumis alienis induor, intus
Nil proprium quod sit postmodò possideam?
Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga prorsus
Fit: nam quod monstrat, fratris ab orbe tulit.

Mutua & Coniuncta.

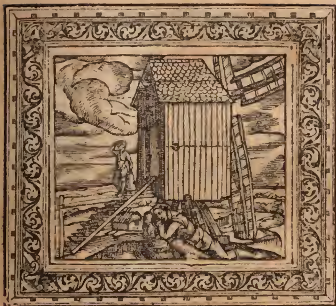
Ad Francisc. Robortellum.

ÆREA quæ turri auditur campana, monetque
  Ad sacra conueniant vir mulierque Deûm,
Non à se reboat, pistillo tacta sonabat,
  Hæc operam tradunt mutua, vimque sibi.
Quis sapiens dici poterit, si sensa voluntas
  Exprimere, & docta nesciat arte loqui?
Dat sine mente sonum vacuo qui pectore verba
  Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
Nec minus exiguam studium sine diuite vena
  Fert laudem, vnde quid contulit ingenium?
Hæc tu præclarè iungis, cum laude docesque;
  Te schola miratur, te Venetique colunt.

Otium

Otium sortem expectat.

COLLE *molendinum paruo statuere parentes,*
Ventus vt exagitet, farra terantque molæ.
Omnibus vt vitam auxiliis ars protegat, ornetque,
Opprimat incautos ne diuturna fames.
Ast ratio melior quàm suppetit vnda perennis,
Flabraque dum desunt ne rota cesset iners.
Ventisona ignauis similes, quibus otia cordi,
Dum sortem sperant, ingenioque vacant.

Mixtus

Mixtus ſtatus ὀυκ ἄνευ ἄρχοντος ϖρώτε.

FLORILEGÆ *quod apes faciunt æſtate vagantes,*
Illarum mixtas more ſequamur opes.
Hæ Regesq́ue Ducesq́ue colunt, his ſemina mentis
Æternæ, & parent legibus, arma cient.
Obſeruant proceres, & queis meliora videntur,
Vnanimes cunctis ritè præeſſe volunt.
Nil ſine conſilio Princeps, reliquus'ue ſenatus
Suſcipit, ingeſtum ſicq́ue tuentur opus.
Exercent Martem, ſunt his ſimulacra quietis,
Ignauos pellunt, præmia dantq́ue bonis.
Has tibi proponas: niſi ſit pietate Monarcha,

Qui

Qui ſine re tantum nomen habere velit.
Ipſeque non minùs ac aliÿ, ſua iuſſa capeſsit,
In quibus eſt æquum, & publica damna cauet.
Talem ſi quiſquam ſperat, tu Maxime Cæſar
Es Fernande, tuus Maxmilianus erit.

Non

Non dolo, ſed virtute.

BERGÆ (*eſt oppidulum mari propinquum*
In pinguem patet vnde iter zelandum)
Nuper ſimiola edidit notandum
Exemplum, ſimul & dolo iocoſum.
Nam cùm caſtaneas foco ſepultas
Vidiſſet, cinerem inſtitit mouere,
Prunas ſed metuens, ſtatim catelli
Stertentis pede ſurripit coacto.
Res eſt digna fide recentiori.
Laus eſt alterius malo cauere,
Sed fraus eſt alij dolo nocere.

Fraudes

Fraudes nectere qui solent malignè,
Quærunt commoda sic malis bonorum.
Delirant quoque Reguli, Ducesque,
Sed pœnam luit innocens popellus,
Huius sanguine diuidunt furores.

Stultitiam

Stultitiam patiuntur opes.

M V L T I *quos opibus Deus beauit,*
Aut Fortuna, ſolent leues abuti
In res prodigialiter nocentes.
Vt queîs ingenium foret benignum,
Et doctas ſequier velint camœnas,
In faſtus abeant, opes morentur,
Nulli vt conſuluiſſe, nec iuuare
Dignentur premit vt bonos egeſtas.
Nollem diuitiæ mihi darentur
Iſtæ, queîs decus, & perenniores
Laudes impediuntur, ac mouentur.
Quare ſtultitiam pati venuſtus
Vates dixit opes, nec expetendas,
Fortunatus eris, ſed haud beatus.

Partium τῆς οἰκουμένης symbola.

Ad Hubertum Goltzium antiquarium.

EST regio quæuis climate certo
Aëre distincta, & commoditate.
Quælibet haud quiduis terra feretque.
Africa monstrosa est semper habendo
Antea quod nemo viderat vsquam.
Fert Asia immanes frigidiore
Nempe solo apros, & nimbigera vrsos:
Sed reliquas vincit viribus omnes
Belua, quam Europæ temperat aër.
Taurus vt est fortis, bufalus vnà.
Ergo sit Europæ taurus alumnus,
Africæ at insigne sitque Chimæra.
Sint Asiæ immites vrsus, aperque.

Quibus Reſpublica conſeruetur.

NON ſatis eſt Regum titulos, inſigne, coronam,
Atque magiſtratus gerere, vt Reſpublica firma
Stet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
Artibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
Nempe ſuos redamet ciues, patris induat artus,
Præſentemque ſtatum foueat, nec mutet iniquè.
Legibus, vt reliqui, propriis & pareat author.
Protegat inſontes, vitioſos pellat abuſus,
Hoſtibus occurrat, valeat ſubiecta tueri,
Vnde ſit, accipiat: quid enim imperium ſine neruis?

Præcipuè

Præcipuè studeat cultum retinere Deorum,
Inde suis promptè, atque aliis tribuisse benignè
Quod decet, atque æquum iuris præferre rigori.
Qui moderantur onus, prudentes, quàm sapientes
Sint magis, exemplis dignos testentur honores.
Laus virtutis enim non scire, sed actibus, vsu
Et præstare: decus sequitur, sic pax'ue perennis
Rectorem, ac ciues longum seruantur in æuum.

In morte vita.

Ad Paulum Manutium &c.

QVI vigiles studiis noctes egere, diesque
  Parcere non oculis, nec voluere sibi:
Hos celebres lato nomen disseminat orbe,
  Ac simul in cælum fata suprema vehunt.
Mortua non mors est, quæ etiam post funera viuit,
  Hoc decus à Musis, præmia tanta ferunt.
Id cute nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
  Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.
Ista ferè Brugis, Viues Lodouice, sepulchro
  Addita sunt vestro symbola marmoreo.

Præcocia

Præcocia non diuturna.

PRÆCOQVA *si carpas, & quæ matura colore*
Non benè sunt, hora spes alit exigua.
Nempe cadunt fluida, atque sua putredine lucem
Momento simul hæc, interitumque vident.
Bechion id medicos docuit, quod flore superbo
Ante diem emisso caule statimque perit:
Vt multis dubium anceps commouerit herba,
Hæc duo num soleat pignora ferre sibi.
Floribus haud tuta est properãs quoque amigdalus ipsa,
Gloria nam præceps vix triduana viget.
Humida naturæ subito vis carpitur igni,
Et viduus sese conficit ipse calor.

Partes hominis.

PRAECIPVAS *nostri partes tribuere vetusti*
Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.
Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
Nunciat, & Diuûm bella minatur ope.
Splenem Saturno, tetra non bile senescit,
Tristibus & vitam sustinet ille modis.
Iupiter ast hepar proprium deposcit, amoris
Namque putabatur fons, & origo noui.
Sanguinis est cupidus Mauors in prœlia ducens,
Cor, cerebrum Phœbi, quippe calore vigent.
Sed stomachus Lunæ, quia debilis, humidiorque
Renes & generis membra cupido fouet.

Ambi-

Ambitio.

QVOS *leuis ambitio inflauit, populique fauorem*
Muneribus captant, gloria vana subest.
Hosque vtri pleno aßimiles, ventoque tumenti,
Nam arbitrium vulgi semper inane sonat.
Qui tribui veram sibi laudem quærit, ineptos
Contemnat plausus, iudicioque regat.
Virtus æternùm celebrat, pietasque tuetur:
Laus & laudatis est placuisse viris.

Musarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO *gesta canens transactis tempora reddit.*
Melpomene tragico proclamat mœsta boatu.
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
Terpsichore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu.

Carmina

Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vraniæ cæli motus scrutatur, & astra,
Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia gestu.
Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Musas,
In medio residens complectitur omnia Phœbus.

Casus interdum natura supplet.

D I C I T E *mortales si quid mirabile dictu*
Vidistis, vel visuros vos creditis vnquàm.
Multa ferunt casus, naturæ impletur & ordo,
Quo sit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
Quidam consequitur, transfigit cuspide acuta.
Vulnere de medio labuntur pignora, onustam
Interimens matrem fœtus deliberat aluo.
Atque ita quod nixu vix effecisset anhelo,
Porca suam sobolem dat casu mortua viuam.
Sic genitus fertur materno funere Bacchus,

Sit

Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque fœtus
Eduntur matre, & grauida, & qui perforat hasta.
Sic pariter lucem mittit sus, datque soluta.
Vbera sic dolitura Atalantæ præbuit vrsa:
Lethiferum & casu mox commoda portat vtrique.

In

In ſponſalia Ioannis Ambij Angli, & Albæ Rollcæ D. Arnoldi Medici Gandauenſis filiæ.

ANGLICA *progenies, & nobile pignus auorum,*
Ergò fidem dextræ virgo pudica dedit?
Flectere tu noſti ingenuam virtute puellam,
Vinciat æternùm vt pronuba Iunò pares?
Gratulor, ac cœptis precor omnia læta ſecundis.
Creſcat amor ſocius, vos geminetque Deo.
Fœdere connubij ſtabiles ſimul æthere ſeruet
Autor, & optatum concelebretur opus.

Chriſte,

Chriſte, precor iam nunc ſine amico vota valere,
Lætitiæque notent nubila nulla diem.
Copula vera Deûm flamma confirmet eadem,
Natorum ac ſerie gaudia veſtra beet.
Cernis vt hac tæda ſint proſpera cuncta iugali,
Ortus & occaſus præuia ſigna vehant?
Quid vaga ſic iuuenes torquent tua munera Cypri?
Legitimo præſtat nónne nepote frui?
Adſit hymen, hymenææ veni, ſymphonia concors
Exhilaret cœtum, plectraque pulſa lyræ.
Sis genero fœlix Arnolde, tuumque vocato
Phœbum, vt eat natæ mitis alumna ſoror.
Pura fides, amor & caſtus, prudentia iungit
Concordes, retinet cura, tuetur honos.
Hybernum violis ſi tempus, & arida nobis
Iam flores tellus ferret, amata darem:
Nec roſa, nec myrthus deeſſent, non laurus odora:
Nunc tibi quod poſſum mittere munus, habe.

Μισάν-

Μισάνθρωπος Τίμων.

ODERAT *hic cunctos, nec se, nec amabat amicos,*
Μισῶν ἀνθρώπους nomina digna gerens.
Hoc vitium, & morbus de bili nascitur atra,
Anxiat hæc, curas suppeditatque graues.
Quapropter cecidisse piro, fregisseque crura
Fertur, & auxilium non petiisse malo.
Suauibus à sociis, & consuetudine dulci
Qui se subducunt, vulnera sæua ferunt.
Conditio hæc misera est, tristes suspiria ducunt,
Cumque nihil causæ est, occubuisse velint.

At

At tu dum poteris, noto ſociere ſodali,
Subleuet vt preſſum, corq́ue dolore vacet.
Quos nulla attingunt prorſus commercia, gratò
Atque ſodalitio, ſubſidiisq́ue carent:
Aut Dij ſunt proprij, aut falſus peruertit inanes
Senſus, vt hos ſtolidos, vanaq́ue corda putes.
Tu verò tandem nobis dialectica ſponte
Donata, in lucem mittito, ſi memor es.

Voluptas

Voluptas ærumnoſa.

QVI nimis exercet venatus, ac ſine fine
Haurit opes patrias, prodigit inque canes:
Tantus amor vani, tantus furor vſque recurſat,
Induat vt celeris cornua bina feræ.
Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,
A canibus proprus dilaceratus eras.
Quàm multos hodie, quos paſcit odora canum vis,
Venandi ſtudium conficit, atque vorat.
Seria ne ludis poſtponas, commoda damnis,
Quod ſupereſt rerum ſic vt egenus habe.
Sæpe etiam propria qui interdum vxore relicta
Deperit externas corniger iſta luit.

Conſue-

Consuetudo praua.

REBVS *in humanis præpostera opinio vulgi,*
Ac sequitur morem, quem semel obtinuit.
Scindit enim panem ferro, quid mollius illo?
Dentibus at duras frangit ab ore nuces.
Ista quidem, fateor, sunt consuetudine facta,
Si tamen excutias, quid nisi stultitia est?
Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
Funditur in læso corpore virus atrox.

Insignia Mercurij quid?

Ad Adrianum Turnebum.

HÆC *insignia nuncij Deorum*
Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrem.
Est caduceus anguiger, crumena,
Cancer & lyra, vespa, gallus, alæ,
Hircus & canis, hæc notent quid audi:
Promptus ingenio satis, memorque est.
Prudentem eloquio, vagum, sagacem
Et furem, vigilem, ille fraudulentum
Dat rebus temerarium, ac seueris.

Hircus

Hircus vim eloquij monet stupendam,
Serpentes, lyra, pacis atque alumnum.
Ne damnis cumulet canis loquelam:
Reddat, est trutina, vt suum cuique:
Est ferrum, insidias necemque vitet:
Caussis eloquio locus, foroque:
Punitur gladio scelus, nefasque.
Concors vt lyra, veritatis eius
Verba vt consona sint, loquantur apta.
Hæc Atlantiadis feruntur ortu
Natis munera parte non petenda.
His mercator habens opus fruatur.
Credo Mercurium præesse multis:
Namque hæc symbola habent suos sequaces,
Et possunt studiis simul dicari,
Quod Turnebe facis, tuos monesque.

Vita irrequieta.

I N D I A *fert apodes, quas tantùm ſuſtinet aër,*
Nuſquam conſidunt, perpetuò error agit.
Parturiunt intra ventrem, ſi credere fas eſt,
Ingens diuini muneris iſtud opus.
Hîc certent miras vates euoluere cauſas,
Ne ſileant, σοφίαν qui profitentur, habent.
Qui requiete caret, curis nec edacibus vnquam
Proficit, hunc auibus dic ſimilem eſſe nouis.

Temporis

Temporis iactura. *Ad pilulam.*

P A R V V L A *cur fallis iuuenes tua signa secutos?*
An reficis vires, munera num'ue refers?
Retia dum volucrem faciunt, an viribus vsa
Tu propriis extra limina salua fugis?
Mox inuenta places, iterumque redempta moueris,
Ac solita toties isque redisque via.
Aegris haud verita es certam spondere salutem,
Qua sanos prius, inque furore noces.
Exhauris numos, aliena laude triumphas,
Conueniunt nugæ, fictaque verba tibi.
Non hæc lex olim pilulæ, nec abusibus istis
Caupo tuam implebant atria trita manum.
Aut igitur sumptus minuas, & tempora multis
Restitue, aut nunquam sufferat aura leuem.

Dij cœpta ſecundant.

In terram pila quæ iacitur conuiſa reſultat,
Et leuat in medium ſe aëra, prona redit.
Excipit hanc denſis quæ apparet nubibus apta,
In cælum & rapiunt conſcia vota manus.
In Superis quiſquis ſolitus ſpem ponere curæ
Audeat, en cœptis protinus aſtra fauent.

Simul

Simul & semel.

QVÆRITVR, & tantum iactatur lite perenni,
Vtrum prius fuerit, grauis
Incus, an duro qui verbere malleus illum
Fatigat. Hanc discordiam,
Nobis, quod caussas ignorat, prodit ineptum
Vulgus, nec audit candidos.
Quippe Deus menti nostræ simul indidit vsus,
Poscebat illa cùm duo.
Omnia momento potuit perfecta creare,
Dedit & simul minutula.
Non spacium, aut tempus tum partibus intercessit,
Cor, hepar item copulat.
Ne nimis hæc igitur curarum separet ardor,
Non superet hæc opinio.

Tempeſtiua proſunt.

Errico Memmio.

EXVVIVM *Thirus deponit quolibet anno,*
Induitur pellem mox iterumq́ue nouam.
Hunc ſi perſequeris, qua ſe ſolet exuere hora,
Pellis, non manibus præda petita venit.
Atque ita fruſtratus longas remeabis ad ædes,
Beſtia theriacis nulla venena dabit.
Vtile qui ſequitur, diſcernat tempora, cauſas,
Anni mille negant, hora quod vna tulit.
Quidque ſuum poſcit tempus, ſunt munera Veris,
Autumni, atque hyemis, fit vicibusq́ue calor.
Colchica Ver, Aeſtas ſegetes, Autumne racemos
Das, vrensq́ue typhas Bruma regignit aquis.

Interdum

Interdum requieſcendum.

Ad Petrum Ligorium.

EST *cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores*
Horis ſunt repetendi, animus ſimul ocio leuandus.
Sic pingues oleæ ſua pignora non ferunt quotannis,
Alternis ſed, & arua noualia per vices quieſcunt.
Nil durare poteſt ſine commoditatibus remiſsis.
Arcum ſi nimium, ſubitoq́ue velis, diuq́ue tenſum,
Frangetur, feret haud alias volucres, dein ſagittas.
Laxes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
Quippe ſolent, faciuntq́ue habiles minus vſibus ſeueris.
Ergo eſt optima tẽperies, mediumq́ue vtrinque ductum.

Nullum malum ſolum : vel,
Vno bono ſublato, mille exiſtunt.

HERCVLEIS *quanquã manibus fortiſsima quæque*
Monſtra, truces, domitæ atque occubuere feræ:
Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,
Cuius ab abſciſſo vertice creuit opus.
Quoq́ue magis peſtem iugulat, capita vndique collo
Aucta renaſcuntur, cædeq́ue monſtra valent.
Haud ſecus indignè quos iactant fata, malorum
Augeſcit numerus, vim cumulatq́ue dies.
Vno ſi expediant miſeri ſe, mille recurrunt

Damna,

Damna, labore nouo priſtinus eſtque minor.
De illis hoc quoque dic, quos inuida ſuſtulit ætas:
Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.
Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:
Vna vbi finita eſt cauſſa, decem redeunt.

Neglecta

Neglecta virescunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clarissimum.

V T *scandit muros hedera, & latè petit altum,*
Sit neglecta licet, nulla manusque colat:
Sic multos videas odium quos presit iniquè,
Virtutem in primo constituisse gradu.
Tandem sponte virent, alit & prudentia dignos,
Vt serpens hederam non sinit, inque habitat.
Ingenij semper florebis laude per orbem,
Sis licet Harlemi, tuque latère velis.
Largius effundet subitò se gratia Regum:

O'υκ

O'υκ ἐιρῶνα volet plena fouere manus.
Inuida quid cogis pia pectora ferre voluntas?
Num reficis pulsa tu probitate sitim?
Nónne magis crucias te ipsam dum rebus opimis
Macrior alterius fis, necat esuries?
Obscurum hæc eadem momum, clathrisque remotum,
Te sequiturque simul zoile pœna grauis.

Grammat.

Grammat. Dial. Rhetor. Historiæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

SVNT *tres præstantes diuersa veste Puellæ,*
Nituntur hæ puellula vt crepidine.
Simplex historia est, lux, custos temporis, atque
Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.
Gratia non ducit, propriis affectibus obstat:
Nil iudicans, alios reliquit iudices.
Ordine simpliciter geritur quod narrat ab ouo,
Hanc ponè Rhetorica est sequens loquacior.

Quæ

Quæ coram recitat fœcundas iudice lites,
Vestita longo syrmate atque obambulat.
Et studet efficto lucrari schemate caussas,
Dum se venustis venditat coloribus.
Quòd manibus tantum planis, longa & petit hasta:
Premendo nil vrgens suauiter ligat.
Aspera, non habitu sequitur Dialectica culto,
Sagaciter verum eruens puteo abditum.
Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,
Nunquam remittere iure de suo volens.
Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitque,
Trux vinculo illigat potenter anxio.
Assimilata fuit variæ quoque lumine Phœbi,
His sed parum iuuabere absque grammatis.
Illa etenim solidi sunt fundamenta laboris,
Grammaticæ iners statuet nihil perenniter.
Historia vt canis alatus, Rhetorque Chimæra,
Sphynx Logice, tenet has Virgo, columna teres.

Pulchritu-

Pulchritudo vincit.

Ex Anacreonte.

NATVRA *cornua addidit*
Tauro, vngulas equis'ue,
Curſu lepus perennis,
Dentes patent Leonis,
Piſces natare iuſsit,
Valent aues volatu.
Nil fœminæ reſtabat.
Conceſsit at loco horum
Formam, placere poſsit
Qua, vincere & ſeueros
Ignes, acuta tela.
Tantum poteſt venuſtas.

Tardè

Tardè venere bubulci.

TARDVS *Strephiades fuerit miser ad dolos notādos,*
Queis poßit elusisse creditores.
His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
Densis nec ista nubibus scrutari.
Res si digna foret studiis, labor omnibus locatur
Aetatibus rectè, nec improbarem.
Sed fraudesque dolosque senem meditari ineptius nil.
Ridetur, & fit fabula impotenter.
Dulces ergo sciat fatuus benè moribus dicare
Dum tempus, ætas apta fertque, natos.

Imprudens facinus.

INSIDIIS *captat mures, ſequiturque nocentes*
Triticeo felis pellat vt à cumulo.
Fecit at interdum furem maleſuada Cupido,
Murmure ſed furtum prodidit ipſe ſuum.
Non minus ingenio vicium, quàm recta teguntur:
In cruce ſupplicium non benè cautus habet.
Illicitæ & quamuis lateant nos ſæpè rapinæ,
Serior at duplici pœna dolenda venit.

Tole-

Tolerantia.

F O R T I S *in aduersis animo non frangitur alto:*
Sed contra semper promptius ire parat.
Crescit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
Pascitur hic læsis, vincula nulla timet.
Aureus vt foliis & lento vimine ramus
Auulsus simili pignore, fronde redit.
Non minor & mens fit varijs exercita curis,
Quóue magis demis copia maior erit.
Augescunt, non franguntur diuina labore:
Res hominum absumit, perficit illa labor.

Perſei fabula.

PERSEVS *Gorgonis abſcidiſſe fertur*
Palladis clypeo caput tremendum,
Equo & præcipiti procul tuliſſe.
Qui ſe delitiis libidinoſis
Dicarunt, gelidi rigent ſopore,
Membra & humidiora pituita
Facta poſt ſtudiis parum Mineruæ
Sunt apti, ac remorantur aptiores.
Hæc tu ſubſidio fauentis almæ
Vinces Palladis anxio, & labore

Doctri-

Doctrinamque plagas feret per omnes,
Et sparget decus eruditionis
Latè alatus equus, vehet perenne
Fama nomen & orbe, posterisque.
Stratam Mœonides quoque à Minerua
Prodidit Venerem, ac humi volutam.
Hæc sunt persica quæ tulit Mycenis
Pignus perpetuum sui relinquens.
Vel sic : res benè fortiterque gestæ
Scriptores pariunt bonos, aluntque.

Physica & Ethica, *Ioan. Aicholz medico.*

N A T V R A *exercet tectis indagine rebus*
Mentem, ne cuiuis cognita mox pateat.
Nempe parens sese vestiuit nubibus atris,
Sollicita vt fœtus cuncta requirat ope.
Id studium præstat, vigil & solertia tandem:
Sit quadruplex mundi quódue reuelat opus.
Huius alumna sed est praxis, mandata capessens
Notitiæ, ac licitis vsibus apta nitet.
Socratis hæc placuit studio, quid enim sine rectis
Profuit exemplis Philosophia vetus?
Hæc sterilem nutrit Platanum, dat mitia poma
Altera, queis oculos aridum & os reficis.
Viuimus in dubiis, breuis est & vita, sodalis,
Occupet hanc prudens vtilitate morum.

In

In ſpe fortitudo.

CORNVA qui tendit, volucres iraque ſagittas
Mittere in aduerſum nititur exitium:
Altera pars ægrè cedit, duriſsima chorda eſt,
Laxa nec infractum ſternere tela queunt.
Aſsiſtens quidam è ſocius animum addidit auſis,
Et monet arcum vti totum in ſua vota trahat.
Perfer & obdura, reliqua dum parte ſequatur,
Ille ait, hoc facimus, munera digna feret.
Commoda qui cupiunt cunctorum, audentque nefandum
Corripere, inuexit quod mala turba, ſcelus,
Auxilio adiuti diuino cœpta remittunt
Haud leuiter, quamuis præpediatur opus.
Et mora nil animos frangit, ſed firmat in omnes
Euentus: tales quid meruere Duces?

Iudicium Paridis.

PRIAMIDES *iuuenis, quo non præstantior alter,*
Qui tenuit magni Troica sceptra senis:
Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit.
Quamuis magna potes Iuno, coniunxque, sororque
Illius excelsi qui iuga summa tenet:
Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona:
Haud referes formæ præmia digna tuæ.
Frustra tu certare paras quoque Pallas amata,
Ingenij quamuis gloria magna tui.

Namque

Namque Venus Cytheræa placet, calor ossibus ardet,
Munera iudicio nunc feret illa meo.
Hoc igitur capias malum, quæ suauia reddis
Pectora, quæque potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi sola dabis solatia curis,
Te nihil in tanto firmius orbe colam.

Exegesis.

Est adeò Stygiis mens nostra immersa tenebris,
Vt non quæ bona sint, quæ mala despiciat.
Noxia quæque premunt homines caligine cæcos,
Iudicioque perit plurima turba suo.
At reputes quæso Paridis tu semper amores,
Cautius vt viuas, nec tua damna velis.

Dum viuo prosum.

EN *quercus carie, & fulmine perdita,*
Trunco conspicior semper inutili:
At non sedula quicquam
Imis negligo partibus.
Nam dum vita mihi, sensus & infimus
Nutrimenta sinit contrahere vndique,
Nunquam desero suetum
Alendi officium meum.
Prosum trunca, nouis frondibus, augeo
Vestros ruriculæ continuò ac focos.
Quòd possum, licet ægra,

Vobis

Vobis vertice largior.
Vellent si pariter nempè laboribus
Dum viuunt homines sollicitudine, &
Hæc mortalia, vires
Infimæ licet, exequi:
Longè esset melior rebus in arduis
Cunctorum ratio, prospero & æthere
Nostris afforet ausis
Cælo qui sedet alto.

Apta

Apta recipiunt.
Carolo Clusio.

ROBORA *quò puteis, fluuioq́ue diutius insunt,*
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.
Paucis id natura dedit contraria lignis,
Cætera dumq́ue natant, humida facta putrent.
Multis malua grauis, quos vix testacea lædunt,
Mœsta cothurnici nilq́ue cicuta nocet.
In medico non est semper sanetur vt æger,
Formaq́ue naturam suscipientis habet.
Thersites nunquam in varium mutatur Vlyssem,
Margites nec adit fortis Achillis opus.
Psittacus est docilis, bos lentus, pegasus acer:
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Feli-

Felicitas indigna, vel superflua.

SPONTE vomunt celsa dominis super aspera molles
Serica vermiculi, crescere cuncta putes.
Non alitur foliis, nec fotu, sed sine cura
Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.
Has cuperem messes, hæc gloria ruris adesset,
Mox ego ditarer, milia multa darem.
Hæc fortunatis nimium sed contigit arbos,
Cùm grauat ignauos cura paterna bonis.
Vel fors quos tabulis hæredes grata supremis
Scribit, auetque suo mortuus esse loco.
Mi satis est aliquid duro peperisse labore:
Prædia quæ veniunt sorte, pericla vehunt.

Conscia

Conſcia conditio.

EST *homines inter proprium diſcrimen honoris,*
Hic herus imperitat, ſeruus at ille iacet.
Hanc natura tulit legem mortalibus æquam,
Ingenio magnos vt colat inferior.
Et metus, occulta & cohibet reuerentia ſeruos,
His offenſa dolet, nec temerant dominos.
Quosque Scythæ reduces armis ſuperare nequibant,
Fuſtes, lora fugant, verberibusque domant.
Sic volucres aquilam, quadrupes timet vſque leonem.
Maieſtas animis ingerit obſequium.

Curis

Curis tabeſcimus omnes.

Ad Ioan. Hartungum, &c.

V E S V I V S *ardentes dum moles ſpirat in auras,*
Faucibus accurrens Plinius obſtupuit.
Dumq́ue nimis cauſſas ſcrutatur, fortè vorago,
Et circum exuſti corripuere loci.
Debuerat mortis Siculi memor eſſe poëtæ,
Qui dedit Aetneis frigida membra focis.
Incidit heu quantus, propius ſpectacula rerum!
Dumq́ue fidem quærit, materiam ipſe fouet.
Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
Ignibus, aut incus verbere quaſſa ſonat?
Error quiſque ſuus, nimium quos cura laceßit,
Et niſi conſumit ſollicitudo bonos.

Publica

Publica priuatis potiora.

QVEM *pietas ducit patriæ, & per sæcula nomen,*
Cui populus curæ, bella salute regit:
Hunc nihil absterret, ciues conseruat amatos,
Ac litem propria vult, dirimitque nece.
Quàm sese gessit Codrus, discrimen Athenis
Quàm graue seruili conditione leuat?
Curtius vt vocem diuûm, monitusque redemit,
Sic Dores contrà deuouet hic animam.
Egregiam laudem tulit alter, funere Codrus
Sed maiora dedit, quò magè certus erat.

Mathiæ Coruini Symbolum,
Symbolo Ioan. Regis auctum.

V T *lupa non proprios, alienos sed quoque fœtus*
Vbere nutriuit, Roma, tibi vnde duces:
Sic rex Mathias Hunnorum maximus author
Dum superat cunctos, ingeniosa fouet.
Huius ad imperium concursus totius Orbis
Et fuit inuicto principe dignus honos.
Vndique cogebat veterum monimenta, superstes
Quo foret authorum fama, decensque labor.
Contudit indomitos vel solo nomine Thracas,

Et pauidos multo ſanguine fudit humi.
Pannoniæ infeſtæ quis non metuebat habenas?
Tum Venetum ſupplex factus & ipſe leo eſt.
Gryphe nec inferior ſacer & tunc coruus Apollo
Eſt habitus, preſſo gutture ſuauè canens,
O vtinam in regnum qui ſucceſſere, triumphos
Conciperent animo, claráque facta ducis:
Sæua ſed internis ceſſet diſcordia rebus,
Et proceres concors ſenſus in arma vocet.
Quod niſi iam fiat te Maxmiliane tenente
Iura, ſalus nulla eſt pòſt reditura die.
Qui memor illius Geticum moliris in hoſtem
Arma, nec impenſis bibliotheca minor.
Quæ propter laudes repetet bene grata vetuſtas,
Nec minor inceptis gloria ſemper erit.

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

ALTERIVS *semper vigili qui cogitur vti*
Consilio, & monitis, rebus nec prospicit vltrò,
Hunc similem pinnæ dixit laudanda vetustas.
Namque illa esuriens conchas distendit hiantes,
Pisciculos posset sit, prædam & cumulare natantem.
Verum ignara nihil sentit, nec claudit habendo
Escas, ni moueat rostro cancellus acuto,
Comprimat vt subito prædam communiter aptam.
Optimus est propriis qui rebus prouidet ipse,
Nec temnendus erit, si audit quos poscit amicos.
Exosum cunctis fugias, qui spernit vtrumque.

Fidei canum exemplum.

SIT *quanta odori vis canis,*
Et quæ fides erga suos
Heros, monere quos vides
Possunt mei canes duo,
Bombo cui nomen dedi,
Matri & Madel simillimæ.
Hi me sequuntur per mare,
Terras per, & cunctos locos.
Hos Gallia alumnos tulit,
Videre Romam nescij,
Νεάν τε καὶ καλὴν πόλιν,

Et Teutonæ terræ procul
Partem quæ habetur optima.
Belgas peragrarunt ſimul,
Ducentur & ſpero breui
Dulcem in vocantem & patriam.
Merentur hi ſamam canes.
Senſus ineſſe cur neges
His beſtiis ſequacibus?

Preciosum quod vtile.

Ad Achillem Maphæum.

M v l t a *solent homines precio dignarier alto,*
Rara, quod & longis aduehat vnda locis.
Vana superstitio, communi dignaque risu,
Hoc rarum cornu sed probat vtilitas.
Nam quibus est animus poclis miscere venena,
Omne malum præsens hæc medicina vetat.
Regum thesauros ornat, preciumque rependit:
Hi sumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

Tirnauiæ patriæ meæ arma.

V R B S est Pannonicis fama inclyta, libera regnis,
Tirnauiam vulgus nomine, reque vocat.
Bela etenim Regum ditissimus vndique cinxit
Mœnibus, ac densam turribus excoluit.
Hæc me produxit, lucemque videre serenam,
Vitalesque haustus dulcis alumna dedit.
Huic rota pro insigni, cælestis vtrinque tuetur
Nuncius, & Christo præside tuta manet.
Vtque nihil certum in nostris sine numine rebus,
Sic rota, ni firmes, voluitur instabilis.

Hactenus hæc contra ſæuißima fata Getarum,
Fortiter hoſtiles ſe appoſuitque manus.
Meßibus, & diues Baccho, mercator abundat,
Armis iure potens, clara Deûmque metu.
Hanc ſaluam longos tueatur Chriſtus in annos,
Thurcicus hic furor & diminuatur honos.

Heroës

Heroës diuini.

EST *Ducibus præsto Diuûm præsentia, cuius*
Consilio, & nutu prosperiora gerunt.
Non ruit imprudens aduersos semper in hostes,
Sed cauet, occultis & manifesta notat.
Aeneas quoties umbris subducitur, inque
Prœlia seruatur, dum sua fata sinunt?
Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
Id facit Aeneam, at Iuppiter hostis erat.

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptistæ Pignæ Ferrar.

EST vas quod capitur, rite iuuans auriculis suis.
Ansam sed cupiunt solliciti prendere dextram
Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.
Læuam sed pueri, desidiosi, ingenio ac pigri
Prensant, atque senes qui fugiunt sæpe molestias.
Res cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.
Nam quos ardor agit, vel stimulus laudis, habent manus
Promptas, queisque velint adiiciunt seriò non leues.
Pertæsi studij, quos'ue labor durior opprimit,

Ansam

Ansam non superant, & fugiunt sollicitudines.
Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus
Fortes vtilitas quippe manet, dedecus & pigros.
Alphonsus meritò præcipuis te ornat honoribus,
Secretisque suis præposuit Pigna negotiis.
Sed tu Piëriam propterea ne abiicito lyram,
Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.

Volu-

Voluptatis triumphus.

QVI currus trahitur ceu domitis equis,
Et quo grata voluptas sedet, & penes
Illam quas comites semper habet suas,
Naturam illius innuunt.
Est duplex etenim, suauis, & improba,
Monstrat laeua manus commoda quae vehat
Haec, quae dextra ferat cernis & obuiam.
Albo haec, illa nigro est equo.
Laeuam vina, venus, saepe etiam dolor,
Et facti comes est quem quoque poenitet.

Saltan-

Saltantem ſtimulo promouet, & puer
Cæcus curat equum nigrum.
Sed caſtæ ſocij ſunt bona publica,
Virtutes celebres, gloria, candidi
Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appoſitas habent.
Tu quicunque ſapis, delige dexteram,
Ac læuam fugito, præmia ſunt enim
Aeterna illius, aſt huius ab omnibus
Deteſtanda bono, & pio.

Dulcia

Dulcia cum amaris.

E S T *vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,*
In damñis aliquid semper inesse boni.
Id quoque testatur series æterna globorum,
Binos namq́ue malos qui moderetur adest.
Hanc quoque temperiem suauissima Musica seruat,
Lenior vt voces condiat vna graues.
Ordo Planetarum quibus est, & cognita virtus,
Hæc norunt, præsens atque figura monet.

Planetæ

Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
Iuppiter assequitur bissenis, Marsque duobus.
Sol vno, tercentis quadraginta diebus
Mercurius, Cytheræa nouem cupit addier istis.
At vaga signiferum Luna omni mense pererrat.

Tori

Tori reuerentia.

TANTA *fuit multis ſacri reuerentia lecti,*
Vt dicas nullo concubuiſſe toro.
Nam poſt ſomniferæ ſurgentes munia noctis,
Mane recens preſſos obuolüere locos,
Indicio ne eſſent veſtigia corporis, atque
Connubio reliquis maior adeſſet honos.
Candaulés pereat forma deceptus amatæ
Coniugis, audet enim proſtituiſſe Gygi.
Quantò nos, gerimus qui Chriſti nomina, caſtos
Atque verecundos conuenit eſſe magis?

Frontis

Frontis nulla fides.

Achilli Statio Lusitano.

CVNCTIS *Deus creauit*
Quæcunque terra, & vndis;
Signum dedit, pateret
Natura singulorum vt.
Latratibus canis sic
Suæ indicem dat iræ.
Taurus monet furorem
Quòd cornuis petendo
Lædat, venena caudis
Serpens gerit, timendus

Et ſcorpius cauetur.
Eſt nuda frons, ſed index
Mortalibus negatus,
Vt noſſe quis bonus ſit
Nequeas, tibi à maloq́ue
Dum tempus eſt cauere.
Dextra tenet tabellam
Raſam, notis nec vllis
Inſignem, amicus vt ſit
Qualis tuus, colis quem
Tot ſedulus per annos.
Scribas mihi potes ſi,
Num candidè, dolo ne
Tecum egit, at recuſas.

Dege-

Degeneres.

N I L *habeo præter formam testudinis aptæ,*
Atque sinu tueor fila canora meo.
Nulla mihi vox est, non chordæ, nullus honosque,
Muta sed assimulor, credita dona tego.
Saltem aliqua ornasset miseram me voce Magister;
Ne rupta in flammas turpiter abiicerer.
Degeneres qui sunt, modo auitaque stemmata iactant,
Vmbram maiorum nobilitate gerunt.
Nobilis ex virtute suos sectatur honores,
Et proprium factis quærit habere decus.
Annulus effigie insignis, vultuque paterno
Detrahitur digito non malè Scipiadis.

Tyrannus.

REGIA *qui solus moderatur sceptra Tyrannus,*
Parendum est quidquid stulta libido iubet.
Ni facias cogit caussam, dextramque minacem
Opponens, misera sustulit atque nece.
Vt leo rugitu crudeles iniicit vngues,
Sanguineæ tibi sic sæue Monarcha manus.
Vtque vorax paßim rapit obuia quæque silurus,
Mitior haud diris Regibus est animus.
Cuncta premit nutu, subigit, simul astra requirit,
Lætitiæ caussas corripit in gemitus.
Quod libet, vsque licet, sua pro ratione voluntas:
Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diuina

Diuina humanis non temere miſcenda.

S C R I B V N T *Deos, qui more hominum pios*
Lugere, cœnas lautaque prandia
Sequi, timere quod doletque:
Nulla fides tribuenda fictis,
Vani poëtæ talia prædicant.
Deum ſeueris iſti & honoribus
Priuant, Polis terrena miſcent,
Pœna ſed hos rapiet luenda.
Diuina præſtat viribus infimis
Adiungier, nam conueniunt magis.
Rectè Plato cæcum refutat
Ergo ſuum ſapiens Homerum.

Virtute duce.

Ad Barth. Marantham.

N A T V R Æ *cæcos qui norunt ſoluere nodos,*
Et cauſſas quærunt, cuncta notare ſolent.
Hi flammam dicunt accenſum lumine fumum,
Res etiam expertis ſæpe probata viris.
Natos in ſtabulo, obſcuriſque parentibus ortos
Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget,
Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.

N O N *ego furaces nec apros insector & vrsos,*
Applaudit nec hero blandula caussa suo:
Sub iuga sed mittor validus, traho & esseda collo,
Quæque leuant alios viribus vsque premor.
Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,
Miratur casus libera turba meos.
Quàm fueram charus dominæ, si paruulus essem,
Non mensa, lecto nec caruisse velim.
Sic multis vires, & opes nocuere superbæ:
Contentum modico & profuit esse statu.

Nusquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem suum.

D V M *rigidos artus elephas, dum membra quiete*
Subleuat, assuetis nititur arboribus:
Quas vbi venator didicit, succidit ab imo,
Paulatim vt recubans belua mole ruat.
Tam leuiter capitur duri qui in prœlia Martis
Arma, viros, turrim, tergore vectat opes.
Nusquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
Sæpius & tutis decipiere locis.
Hippomenes pomis Schœneïda vicit amatam,
Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia nostra:
Saltem conantur deficiente fide.

Alchi-

Alchimiæ vanitas.

PERPETVÒ *sudat cur Carbonarius iste?*
Dissociare igni vt mixta elementa queat.
Cur quod nusquam extat, fuit aut essentia quinta
Hanc pretio quærit, solicitatque focis?
Hoc stolidum mandat pectus, nec sana voluntas,
Quid referet lucri? viuat vt inde stipe.
Quæ miseros hominum cepit dementia sensus,
Incerta vt certis sint redimenda bonis?
Spem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,
Soluitur in fumum quidquid ineptus agit.

Expediens impedior Bombyx.

D O N E C *obceratum expedio, ditesque labore*
Pendulus efficio, me impedit istud opus.
Inuoluor Bombyx opere, infelixque morando
Commorior, sobolem semine linquo tamen.
Hæc ignara mali sequitur quoque fata suorum,
Nullus & ob lucrum est qui monuisse velit.
Tantus amor pensi, tantum vos serica nostra
Delectant, vitæ parcere nemo potest.
Res nimium dura est multos seruire per annos,
Nec retulisse lucrum, se implicitumque mori.

Æqui-

Æquitas.

PRINCIPIS *officium ſcire eſt, iuriſque periti,*
Quid iubeant leges, conueniatque ſimul.
Lynceus eſt oculus iuris, ſed prominet alter
Turbidus, vt rigidum temperet arbitriis.
Non nimis attentum Reſpublica, nónue remiſſum
Exigit, in medio ius, veniæque placent.
Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

Diſcors

Diſcors concordia.

QVAMVIS *ſit rerum diſpar natura, minusq́ue*
Conueniant, ſubigit, iungit & arte modus.
Quæ mage diuerſa inter ſe virtute reſiſtunt
Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
Hæc tamen ars miſcet, tandem & rediguntur in vnum,
Vnius vt nomen poſt medicina gerat.
Peſtiferam illa arcet tabem, infectosq́ue tuetur:
Excitat optato frigida membra tono.

Pro

Pro ignotis sumere laborem.

Georgio Tanner.

R EBVS *pro minimis sæua pericula*
Stultum est suscipere, & consequier decus
Nullum pro dubiis nempe negotiis.
Graij cur Helenam præcipites velint
Conductam in patriam quam tulit Ilium?
Paucis visa fuit, libera nec foret
Vllis cognita qui lustra terunt duo.
Pro picta poterunt nec sibi conscia
Annos tot leuiter sumere sponsula.

At

At nos in grauibus quod superest breuis
Ocij, non studio gloriolæ leuis
Ponamus, patriæ rebus & asperis
Totos ingenio, ritè laboribus
Donemus: recinet posteritas bona
Famam, sic modica & vita erit vtilis.

Anti-

Antiquitatis ſtudium.
Ad G. Schirletum.

O MNIA *conſumit tempus, longamque ſenectam*
Quid videt artifices quod peperere manus?
Imperio fatum eripuit monumenta, vetuſtas
Ne quid duraret, conficeretque ſitus.
Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam
Vt vocet en monſtrat marmora, Roma, tibi.
Effodiuntur opes irritamenta bonorum,
Nec poterit nummos vlla abolere dies.
Aerea teſtantur fuerint quibus aurea ſecla,
Multorumque monent quæ tacuere libri.

Ceden-

Cedendum, ſed non adulandum.

Ad Nicolaum Iſtuanfi. &c.

F A T A L I, & grauibus premitur quando leo morbis;
Simia proiicitur, hæc medicina mali eſt.
Inuidia afflictos, ſcelerata & mente Tyrannos;
Cur non ſic ludas, ſimiolaque leues?
Hæc ſimulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit;
Hoc morbo ægrotis conuenit iſta fames.
Sed tamen his vltra metam placuiſſe caueto
Peſtis adulator, morsque inimica fiet.
Aulas dum ſequeris ne te peruertat abuſus,
Sit tenuisque licet, ſed bona ſimplicitas.

Sola culpa præſtanda.

De Antiphonte poëta à Dionyſio damnato.

NVLLIVS *ſceleris qui conſcius eſſe putatur,*
Cur fugiat mortem? funere maior erit.
Namque bonus culpam ſi præſtitit, omnia ſoluit,
Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
Labe igitur vacuus vates, quem ſæua tyrannis
Supplicio addixit, corripuit ſocios:
Qui faciem vt ſontes velabant: Quid pudet huius,
Cras ne quis videat forte timetis, ait?
Prætereunt horæ crudelia iuſſa tyranni,
Morte breui longam cur vereare diem?
Tantus amor veri, tantum ſibi conſcia virtus
Fidit, & oblitum non ſinit eſſe ſui.
Socratis en quantum ſe mors diffudit in æuum,
Solamenque mali noxia nulla grauans.

Epitaphium Lotichij S.

QVIS *situs hac vrna? Vates, medicusque salubris*
Lotichius, nomen cuius in orbe viget.
Nemo hunc Stigelio celebri, cultoque Sabino
Posthabuit, poterat quos superare breui.
Qui fluuij cessant, quid olor, tristes'ue puellæ?
Quid circum lauri, quid medioque senex?
Gallia, Pierides, Germania, Tybridis vndæ,
Hunc Phœbo & defles nate, siletque melos.
Arcus quid pluuius superest? Hoc fœdus amicum
Vesteque

Vesteque res hominum versicolore notat,
Sollicitos iuuenis bello, Musisque labores
Hic peregrè, casus sustinuitque graues.
Post vbi sedatam patriam, mitesque sorores
Aonidum sensit, dat Medicina locum.
Quid tellus, mare, cælum, aër, quid lucidus ignis
Continet, hunc meritò quod latuisse putes?
Occidit heu properè: at vitam monumenta coæuám
Authori reddunt, posteritasque memor.
Hæc doctus lauro cineres tege, care viator:
Dicque vale, iunget nos rediuiua cohors.

In delectu copia.

Marco Laurino Brugensi.

ASSIDET *in viridi, tot picto & floribus horto*
Virgo puellares inter habenda deas.
Cumque nihil desit, dubitat textura corollam,
Delectus florum quippe moratur opus.
Huc illuc spectat, mens est ignara decenter
Quæ inserat, aut demat, misceat apta loco.
Quid sine iudicio prodest habuisse tot auri
Pondera, ni videas queis tribuisse licet?
Vera loquor, quot sunt inopes quos copia fecit,
Sumere dum metuunt, inque inhonora locant?

Auaritia huius sæculi.

Ad Anton. Muretum.

AEDIBVS *his valuæ geminæ, quarum altera cultas*
Immittit partes, donaque portat hero.
Altera sed vacuos ad sedem ducit inanem,
Clauditur illa inopi, muneribusque patet.
Has procerum clausas Musis nunc repperis ædes,
Et sensus Domini porta biualua gerit.
Desine mirari, cur sæcula nostra poëtas
Tam raros habeant, nil dat auara manus.
Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones
Existent, grandi bella tubaque canent.
Exulat ingratum carmen, facundia paßim
Temnitur, & cultis artibus aula caret.
Potores bibuli nunc prima sedilia, honores,
Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Fictus amicus.

CVR *mihi blandiris vulpina veste sodalis?*
Quid toties priscam fingis amicitiam?
Odisti dudum, nil credo, dextera fallit,
Et didicit caudam flectere læua manus.
In syluis æquè non latro terret opacis,
Quàm simulata fides, subdolæ & insidiæ.
Qui me persequitur, vulgóque minatur in armis,
Munio me contrà, cingor & ense latus.
Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
Vix magna effugias sedulitate malum.

Tempe-

Tempestiuè cauendum cuique ætati.

DVM *tibi sunt vires, iuuenilia pectora, disce,*
Teque operi gnauus nocte, dieque para.
Quod semel elapsum est, nunquam reuocatur in ortus,
Tempus, id exigimus more fluentis aquæ.
Ni tibi sint messes æstiuæ, frigora lædent:
Ni studeas iuuenis, pauca senecta feret.
Ostrea sic noctu pascuntur, pinguia Phœbe
Et fiunt plena, temporibusque cauent.
Nudus ara, sere nudus, hyems ignaua colono,
Formicisque minus dedecus est sapere.

In labore fructus.

VT Palamedis aues lapis, & concordia iungit,
Excubiis dignum rostraque munus habent.
Hoc gentilicij Sambuco schema dedere,
Aeternum vt studiis proferat Orbe decus.
Est bicolor supra rosa flore decentior omni,
Afflet vt ornatam suauior aura domum.
Et vigili, & forti cedet victoria laudem,
Quae placidis semper moribus aequa venit.

Amicitia

Amicitia ſordida.

Ad Octauianum Ferrarium Mediolanenſem.

S i ſpeculo deſit plumbum, quo reddere formas
Et ſplendore ſolet cuncta referre ſuo:
Quid vacuum inſpexiſſe iuuat, labor omnis inanis,
Dum penetrant radij, nullaque imago datur.
Haud ſecus eſt quoddam genus ad lucroſa paratum,
Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.
Accipiunt quicquid donas, veſtigia nuſquam
Cernas, officium quēis meminiſſe velint.
Debet amicitia iuncti par eſſe voluntas,
Huius imago tua eſt, ni ſit inanis amor.
Hoc quis te melius nouit, teſtatur amicis
Ferrari, qui me diligis vſque memor?

Simile à simili non læditur.

Est quibus in furias animus, dentesque paratus,
Morsibus haud inter se appetiere canes.
Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
Aut anni cogunt, vt superare queant.
Piratæ raro sese, prædoque latrones
Offendit, metuunt conditione pari.
Crescit at in duris virtus, maiora meretur,
Abstinet à victis, inque superba ruit.

Sors

Sors ingenioſa.

S ÆVA *Magis quantum peperit diſcordia regnum,*
Venit in alterius ſed leuiore manus.
At niſi conſenſus firmaſſet ſortis honores,
Et dolus, hinnitus nil potuiſſet equi.
Seditio in dubium reuocaſſet ſceptra Darij,
Atque trucidaſſet milia multa furor.
Sit velata oculos præceps fortuna, rotaque
Stet licet, in cunctis ingenioſa valent.

Nihil negligendum.

Ad Ioan. Listhium Secretarium Cæsar.

IMPVLSAM *ventis, & forti remige nauem*
Quis remoram dicat posse tenere mari?
In minimis etiam vis est, mora qualibet ingens,
Ni videas, præter spem remoratur opus.
Quæ ausa est Actiacam subitò tardare carinam
Et prohibet cursus, parua echeneïs erat.
Nil igitur spernat, cui magna negotia curæ,
Qualia pisciculus semipedalis agit?

Intestinæ

Inteſtinæ ſimultates.

QVÆ vires, regioq́ue ſuis affligitur armis,
In partesq́ue trahit lis inimica domum:
Paulatim abſumit mala mens, diſcorsq́ue voluntas,
Eq́ue ſinu exiſtunt flamma, facesq́ue ſimul.
Quippe ignes tectis immiſsi incendia præbent,
Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.
Omnia conflagrant, nemo eſt qui tecta madore
Occupet, exuſtis quiq́ue miniſtret aquas.
Ignem igni, aut oleum potius diſſenſio iungit,
Acrius vt foueat pabula, cuncta ruant.
Pace frui qui vult florenti, ſeq́ue, ſuosq́ue:

Amoueat

Amoueat propriis iurgia dira focis.
Nulla adeo perimunt quàm quæ se mæsta venena
Mutuo confodiunt, dixit Aristoteles.
Obuiat his igitur prudentia, munit & arte
Lethiferum vt pellat prompta saliua malum.

Pœna ſequens.

QVI furto abſtulerat non paruo pondere carnes,
Coniicit in ſaccum, collo onus inde leuans.
Dumque fuga cælat facinus, diuertit ad ædes
Hoſpitis, & vacuat pocula larga ſiti.
Corripitur ſomno deſeſſus, donec inertem
Strangulat appenſum, ſponteque punit onus.

Leuitas secura.

FLVCTIBVS *immensis parua est iactata tabella,*
Sed leuitas tuto littore sistit onus.
Altera difficili premitur dum pondere, cedens
Nil vndis, fundum mox subitura petit.
Vanus, adulator, mendax, variusque per orbem,
Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
Sed quos relligio constans, moresque probati
Inuidiæ obijciunt, prompta pericla vorant.

Defensio publica.

CVM *ſubeunt leges, terriſque Aſtræa relictis*
Euolat, an ſolis legibus vltor aget?
Vindicibus num fas armis occurrere dextræ,
Quæ capiti intentat dira pericla tuo?
Iudice me quando potior ſententia, viſque
Armorum eſt, ſubitò publica tu arma cape.
Ridiculus fueris ſi litera vertat in hoſtem,
Codiceque armatum perſequerere reum.
Et licet, & ſemper licuit defendere noſtra:
Ritè magiſtratus vindicat, vltor adeſt.

Noctuæ cur Platano abigantur.

Natali de Comitibus.

E S T *pietas erga natos, στοργή τε πελαργοῖς,*
Casibus aduersis prouidet vndique amor.
Hæc, quoniam insidiæ nocturnæ sæpe diurnis
Sunt magis obscuræ, peruigilare solet.
Noctua cùm pullos cupit & remouere tenellos,
Mox folijs Platani territa, & acta fugit.
Sed cur hanc tantùm fugiat si noctua, quæris,
Occultam præter, caussa subesse potest.

Est sterilis, quare semper contraria nocti,
Proli nocte operam quippe subinde damus.
Vel quia nox studijs tribui melioribus aptè
Debet, quò vtilitas digna sequatur opus.
Noctua cornicis pœnam, lumenque veretur;
Dum media illius surripit oua die.

Οὐκ ἔςι μιάσματος γῆρας.

Ad Petrum Ramum.

CÆLICOLVM *Aeneas regi dum in littore mactat*
Taurum, aras viridi fronde operitque Deo.
Vellit humo virgulta, sed hæc, mirabile dictu,
Emittunt guttas sanguinis, omen habent.
Threïcij regis facinus, Polydore, sepulchrum,
Omnes quod latuit, detegiturque tuum.
Quod scelus est vnquam commissum, quæ loca, tempus
Id reticent: tandem quin patefiat opus?

Si taceant cuncti, lapides, syluæque loquuntur:
En cædem in pœnas virga cruore vocat.
Hospitium Macareus violarat cæde sacerdos,
Pœna sed in natos mox recidiua fuit.
Ob scelus inuisi, quos versat praua voluntas,
Et toties mutat, quid probitatis habent?
Horrenda insequitur furiarum & conscia pœna,
Cocyti æternum perluet vnda leues.
Non iure, aut lingua cedet Minois acumen,
Ante precor lapsis mens tamen vt redeat.

Principum negligentia.

QVID *Polyphemus habet? trunco vestigia firmat,*
Errat balantum grex, sequiturque ducem.
Cæcus at est custos, cui vino lumen ademptum,
Solaturque nouum fistula rauca malum.
Nonne hæc conueniunt nostri queis credita cura est,
Princeps, seu pastor sit ratione carens?
Delitiæ priuant quos cernis luce perenni,
Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.
Heu cuncta in peius labuntur, fata suprema
Nos captant, reliquus quis pietatis honos?

Quis-

Quisque suo sensu regitur, conscendit Olympum,
Nec monstrant gressus qui voluere duces.
Vnum Cyclopes oculum, sed fronte gerebant,
Aëre quò in medio fulgura prospicerent,
Ac superûm vates quæ essent ventura monerent,
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

O 5 Cura

Cura publica.

Petro Victorio.

OBSCVRAS *penetro nubes, venatibus insto*
Falco, sed aërium non premit vlla sitis.
Non ego declino, cumulatque volatus honores,
Aucupio mens est dedita tota suo.
Contulit hoc natura diu, vt seruire per auras,
Et præda dominos exhilarare queam.
Nulla fames perdit mentem, iuga summa pererro,
Nec mora, crede, orbis si peragrandus erit.

Hoc

Hoc vtinam præstent, quos publica cura fatigat:
In medium vt, sibi quàm, consuluisse velint.
Tædia perpetuò superas, victoria nunquam,
Quam peperit studium, est interitura tibi.
Restituis veteres, ac donas luce sepultos,
Hoc præstare vtinam te monitore queam.
Non labor, aut sumptus desunt, sed viribus impar;
Vmbram, si potero, consequar vsque tuam.

Ordo.

Ordo.

EST via quæ potus, atque escas ducit in aluum,
Est quoque quæ vitam suppetit aura leuem:
Hos natura sagax discreuit ritè canales,
Vt certas seruet quilibet ordo vices.
Si mica, aut gutta infestet spiracula vitæ,
Exoritur tussis, sæuaque damna mouet.
Ordine nil melius, nocuit confusio turbæ,
Constare & numeris dixerat omne σοφός.

Ius

Ius & Philosophia.

Ad Aon. Palearium.

SERGIVS *implicitas vicio, & seruire coactas*
Aedes vendiderat, quas cùm Gratidius vltro
Reddere venales statuisset, subiicet eidem
Seruitium, prior id quod norat herus, pretiumquè
Testaretur onus, sed fraudibus euocat emptor
Auratam, & coram tractari iudice litem
Exposcit, vicium siluit quod venditor illi.

Sed

Sed quid opus fuerat domino, authorique subinde
Significare malum expreßè, qui conscius esset?
Prôin Sophiam, rectorum & fundamenta profeßi
Mentem, animumq́; vident, agier bene & inter amicos
Præcipiunt jus sed linguam factumq́ue recensent.
Nititur externis potius, nec paruula lucrum
Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
Est sapiens igitur qui res intelligit altas,
Et sibi quæ constant semper non obuia quæque:
Consilium prudens variat sic rebus agendis,
Et tractat sese multò res inferiores.

Vir-

Virtutem honor sequitur.

Ad amplis. Anthonium Verancium Episcopū Agriensem.

MARCELLVS *duo templa struit, virtutis, honorum.*
Hoc sed non patefit nisi præstes inclytus ausis,
Vnica nam porta immittit, nec peruia cuiuis.
Præposuit templum virtutis, limina tanquam
Alterius, quisnam leuiter tot præmia laudis
Consequitur, multum ni sudet, & algeat heros?
Ardua virtutis primùm ergo semita, victa
Molliter in suaues demum deducit honores.
Horum sint memores, famam qui fortè perennem
Exoptant, solidis sese que laboribus ornent.

E fisco

E fiſco ne viſcum.

THESAVROS habeant reges, mille arua ſuperſint,
Vt prohibere queant vim, viciumque ſimul.
Exornent iuſtos, ſua præmia quiſque reportet,
Legibus ac vigeant ſceptra ſecunda ſuis.
Sed fiſcum cumulare nefas, niſi iure bonorum,
Quamque premas ſiccam proijce ſpongiolam.
Cauſſa mali deſit, Princeps procul abſit auarus,
In viſcum ne abeat fiſcus auariciæ.
Neu viciet mulctis ſtomachum, crudis nec alatur,
Poſtremò ſitiens ne exoriatur hydrops.

De-

Fœminei sexus querela.

CVR nobis emimus, turba sumus stultitia leuis,
Pulchras qui redament, coniugio moxque pecuniam
Tantam conferimus, compedibus nos vti vinciant?
Cur non consilio, ac arbitrio viuimus vt libet,
Hæremus domini, non socij, iudicio domi.
Coniunx perpetuò, vana fides, militia rapi
Sese peruigilem cum clypeo, & castra sequi docet.
At nostra est ratio durior hac, conditio & minor,
Nam præstat gladio vim pepulisse, haud superarier.
Hæc posset meritò fœmineum verba genus loqui:
Autor connubij, sollicitè qui instituit, Deus
Ni mandasset; eat fœmineus sub iuga coniugis
Cœtus, subijciat se capiti & membra velut suo.

Conſcius ipſe ſibi.

QVEM regium vexat malum,
Et bilis occupauit externam cutim,
Citrinus vt totus ſiet.
Oculos color ſuffundit idem, & impedit,
Vt quicquid aſpicias, tibi
Videatur omne auri colorem habere, nec
Proprijs referre rem notis,
Vt fallier queas; amicus ni monet.

Idem

Idem accidit vitris, color
Cùm tinxit, hæc ſimile nam habent in omnibus
Quæ cernis & cognoueris.
Nec ſecus iniquum qui gerunt animum, malè
De aliјs, ſiniſtrè & iudicant.
Quod ſunt malorum conſcij, primi & duces.
Sic arguunt ſeſe mali.
Ouem lupus rapiens remulcet caudulam.

EPITAPHIVM GENEROSI adoleſcentis Georgij Bonæ Tranſyluani, & tanquam fratris, qui obijt M. D. LIX. ætatis ſuæ XX. VI. Septemb.

Ὤλεθ' ἅπασι ἀρετὴ πάξας λιπόκοσμος ὁ Βῶνα,
　Θαῦμα χεισογενῶν τῶν φίλος ἔσκε Θεῶν.
Ἥρπασε τοῦτον πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
　Αὐτοῦ ἐπ' ἀΐδιον, καὶ ξιπόθητον ὄναρ.
Ὃν φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν πᾶσιν ὀδύρεται οἶκος,
　Ἡγητὴς κήπου φεῦξεν ὁδ' αἰθερίου.

Τὴν

Τὴν σοφίαν μεγάλυ, πρεπίδας, καὶ τὰς μελεδῶνας
  Ἡμῖν λυσιπόνῳ θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ.
Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τῷ κρείσσον᾽ ὅπηδεῖ,
  Ἀενάῳ συνέδρος νέκταρει, κἀμβροσίᾳ.
Νείοθι τ᾽ πέζης τὸν ἀδωροδόκητον ἀκεστὴν
  Προσδέκεται κριτὴν, τοῦ πλέον᾽ ὅσσ᾽ ἂν ἔφυ.

De eodem.

HOC *spes in tumulo patriæ iuuenilibus annis*
  Conditur, æternùm sed valitura fides.
Hac pietas, Musæ, virtus, & candor amicus
  Mole subest, Christi dum mora cuncta tegit.
O quantum eripuit misero mors improba Regno
  Et decus, & famam, quæque dolenda tulit.
Sed tamen optata superest, semperque vigebit
  Illi propitius quam dedit arce Deus.
Cumque tuba exciuit rediuiuos, ante tribunal
  Hostes qui certo iudice vincet, erit.
Sic fit mens propior cælo, quò longius imis
  Tempore secedit, perpetiturque nihil.
Hæc posuit charo Præsul monimenta nepoti
  Strigonius, fletu prosequiturque locum.

Iacobus Maniquet.

RAPTVS *es ante diem in cælum Bona, ne bona terris*
Vlla superstaret virtus, neue amplius vllam
Pannonia infelix spem libertatis haberet.

Fides non apparentium.

Ad Michaëlem Brutum.

NITITVR *inuisis certò fiducia rebus,*
Alto flexiuagus piscis vt amne latet.
Est tenebrosum iter, angustumque ad templa Deorum:
Apparent minimùm, sunt manifesta tamen.
Sic nos qui in cælum Christus reuocauit ab orco
Credere promißis, tutaque verba iubent.
His te committas, nec aget te deuius error,
Quæ mora securos fallere, quisue potest?

ER-

ERRATA SIC CORRIGITO.

Pagina 32. Linea 7. linque 41.9. Fœdius his 51.2. en insidijs 81.5. genitali his 91.8. Belli pertæsus nummosas 98.1. miretur 107.5. quùm 118.5. tetra nam 126. (*in princip.*) Τίμων (*adde*) ad Cardanum 134.1. connisa 143.18. *Pentameter pro Iambico adiectus.* 150.14. moram 168.2. se opposuitque 179. (*in princip.*) Degeneres (*adde*) Theca loquitur 180.4. sustulit usque (*ibidem*) 11. tales pallidus 183.2. blandula cauda

MAGNIFICO DOMINO IOANNI GROLIERO THESAVRARIO REGIO LVTETIÆ, S.

Cio quanti me facias, quo animo ſemel comprehenderis: quem quotidie in tuis colloquijs, & omnis antiquitatis delectationibus bienniũ ferè, licèt alijs quoque ſtudijs, ac negocijs occupatiſſimum eſſe me paternè volueris. Eius igitur voluntatis erga me prolixę, ac ſingularis nomine tibi omnia debeo: ſed imprimis, ſi quæ ex meis ſcriptis aliquando tam graui, tamque illuſtri viro digna poſſet exiſtere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum celebris, ita in omnium auribus, ac ſimul animo poſita eſt, nulla vt ex commendatione illi quicquam addi queat, in tuo ære me futurum ſemper hiſce æreis aliquot nummis teſtari volui. Per hoc verò biennium ſcias me multis modis bibliothecam auxiſſe ornaſſeque meam, atque nummos, quos tantopere extollebas, maximè raris cumulaſſe, vt vel ſummis Cardinalibus admirabiles Romæ fuerint, & per Italiam Principibus: doque operam, ne meæ conditionis, ſatis anguſtæ, liberalis tamen, atque illius ſtudioſæ vetuſtatis, quiſquam me ſuperet. Vale, dominoque Henrico Memmio, ſi graue non eſt, à me ſalutem.

Gandaui, III. Non. Ianuarij. M. D. LXIIII.

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·IIII·P·

ANN·DCCCLXXIIII NAT·VRBIS CIR·CON
S C

IMP·CAES·NER·TRAIANO OPTIMO AVG·GEE·DAC·P·M·TR·P·COS·VI·P·P·

IMPERATOR VIII
S C

HADRIANVS AVG·COS·III·P·P·

EXERC·DACICVS
S C

DN·HONORI VSP·F·AVG·

TRIVMFATOR GENT· BARB·
KADPS

M·AYPHAIOC ANTONINOCCEB

Δ

IMP·CAES·DOMIT·AVG·GERM·COS·XI CENS·PERP·P·P·

ANNONA AVGVST·
S C

AVRELIVS CAESAR AVG PII F COS I

SC

IMP CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG P M TR P COS III

RELIQVA VETERA HS NOVIES MILL ABOLITA
S C

IMP·CAES·DOMITIAN·AVG·GERM·P·P·

COR
GERM·IMP·

M.ANTONINVS AVG.TR.P.X.X.VII

IMP.VI COS. III
S C
RELIG.AVG.

CONG. II COS II

TI.CAESAR.DIVI.AVG.F.AVGVST.P.M.TR.POT.XXXIIX
S C

IMP·CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·II

LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM
S C

IMP·CAES·L·AVREL VERVS AVG·

FELIC·AVG·TR·P·III
S C
COS·II

IMP·CAES·NERVAE TRAIANO AVG·GER·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P·

S·P·Q·R· OPTIMO PRINCIPI
S C

L·AEL·AVREL CO MM·AVG·P·FEL·

VOTA SOLV·PRO SAL·P·R
COS·VI·P·P·

AY·KAI·M·AYPH KOMMOΔO

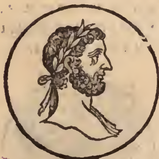

EKTΩP
ΙΛΙΕΩΝ

DIVO TRAIA NO AVGVSTO

ΑΥΤ·Κ·Γ·ΠΕΣΚ·ΝΙΓΡΟΥ ΙΟΥΣΤΟΣ ΣΕΒ·

ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ

SACRA ROMAN RESTITVTA

CONCORDIA AVGVSTORVM

VOTA PVBLICA

QVATVOR ANNI TEMPORA, IN NVMMO REGIO MAXIMI PRECII IN FONTENOBILI.

EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLANTINVS ANTVERPIAE VIII. CAL. SEPT. ANNO M. D. LXIV.

Fine

